

30 let gorenjskih občin

Priloga Gorenjskega glasa | 21. junij 2024

POGOVOR

Marko Lotrič, predsednik
državnega zbora Republike
Slovenije

STRAN 4-5

USTANOVITEV OBČIN

Novorojenček, ki je hitro
shodil

STRAN 6-7

OBČINE DANES

Občine danes glavni motor
razvoja države

STRAN 8-9

Kralj.

King 2.0

INTERNET

do **2,5/2,5 Gbit/s**

Wi-Fi 6

1 TB oblak

TELEVIZIJA

2x T-2 TV

XL HD

2x TV paket¹

TELEFONIJA

2x 500 GB

Oranžni

Maxi

Novi paket Oranžni King ponuja storitve interneta, televizije, stacionarne in mobilne telefonije. Za podrobnosti vsebine ponudbe paketa obiščite T-2 spletno stran www.t-2.net ali pokličite na številko 064 064 064. V oglašju navedena internetna hitrost velja ob nadgradnji osnovne internetne hitrosti paketa, ki znaša 1/1 Gbit/s. T-2 si pridržuje pravico do zavrnitve naročila, če izvedba širokopasovnega dostopa zaradi tehničnih omejitev linije ne bo mogoča. Za ponudbo veljajo splošni pogoji, objavljeni na <http://www.t-2.net/splosni-pogoji-podjetja>. Novi naročniki T-2 (ki v obdobju treh mesecev pred naročilom paketa niso imeli sklenjene naročniške pogodbe s T-2) lahko ob vezavi naročniškega razmerja za 24 mesecev izkoristijo akcijsko ceno paketa, ki velja za prvih 12 mesecev obdobja vezave. Po izteku navedenega obdobja se obračunava redna cena paketa po vsakokratnem veljavnem ceniku. Navedena akcijska ponudba ne velja za poslovne uporabnike. Akcija velja do preklica. Za več informacij o akcijski ponudbi obiščite T-2 spletno stran www.t-2.net ali pokličite številko 064 064 064. 1 Programski paket po lastni izbiri se izbira med Amor X, Cinestar Premiere, English Club TV, Eros, Filmbox, Grand Slam X, Happy Dog, Pickbox NOW, Pink, Red Point Premium, TimmyKids TV, Venus X, Voyo, Yugo.

Marija Volčjak

UVODNIK

Nove občine spremenile tudi Gorenjski glas

Ob 30-letnici novih občin smo pripravili posebno publikacijo, ki je posvečena največjim dosežkom občin na širšem območju Gorenjske v zadnjih tridesetih letih. V tem času so doživele silovit razvoj, predvsem s pomočjo evropskih kohezijskih sredstev.

Pred koncem leta 1994 so potekale volitve županov in občinskih svetov novih občin, ki so nastale iz večjih, po burnem političnem preigravanju, saj so desničarji želeli čim več občin, levičarji pa bi najraje ostali kar pri dotedanjih, velikih občinah. Ljudje so preoblikovanje v manjše občine dobro sprejeli, predvsem tam, kjer so bile včasih krajevne skupnosti. Volitve so razjezile tiste, ki občine niso dobili, na Jezerskem so jih kar bojkotirali. Svojo občino so dobili čez štiri leta, tako kot še nekateri drugi na Gorenjskem.

Nove občine so se v prvem desetletju veliko ukvarjale same s seboj, saj so morali razdeliti premoženje nekdanjih velikih občin – in povsod ni šlo gladko. Stvari so se počasi umirile, dokončno po letu 2004, ko se je Slovenija vključila v Evropsko unijo in so občine s pomočjo kohezijskih sredstev doživele silovit razvoj. Spomnim se, kako hiter je bil legendarni jeseniški župan Boris Bregant, ki je angažiral strokovni sodelavki, da sta nemudoma napisali prve evropske projekte.

Če so bile stare, velike občine le izvrševalke državnih odločitev in nadzora, so nove občine družbene skupnosti, samostojno se odločajo, kaj in kje bodo naredile. S tem se je krepil položaj županov, nekateri so se zelo uveljavili in danes se dogaja, da državni politiki prihajajo k njim po nasvet in podporo, ljubljanski župan Zoran Janković celo narekuje državno politiko. Na Gorenjskem je rekorder Franc Čebulj v Cerkljah, ki mu teče že osmi mandat.

Nove občine so spremenile tudi Gorenjski glas, ob regijskem časopisu so nastale lokalne priloge in danes izdajamo že 31 publikacij. Začelo se je s Kranjčanko, zanjo ima zasluge Vitomir Gros, prvi kranjski župan po preoblikovanju občin, ki se je zavedal, kako bo v novih razmerah pomembno obveščanje, in začel izdajati Kranjčana. Pri Gorenjskem glasu smo odgovorili s Kranjčanko, ki še vedno izhaja, Kranjčan pa je hitro usahnil, saj občinski uradnik ne more narediti dobrega časopisa. Gorenjski glas po preoblikovanju občin nima več samo informativne vloge, temveč z lokalnimi prilogami soustvarja lokalne skupnosti, na regijski ravni pa je ostal praktično edini povezovalec Gorenjske, saj pokrajine še niso bile ustanovljene.

Publikacija 30 let gorenjskih občin je izšla kot priloga časopisa Gorenjski glas, ki v nakladi 17.000 izvodov izhaja ob torkih in petkih. Izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Direktorica/odgovorna urednica: Marija Volčjak; izvršna urednica: Urška Peternel; novinarji/uredniki: Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Ana Jagodic Dolžan, Maša Likosar, Igor Kavčič, Suzana Podgoršek Kovačič, Urška Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Nika Toporiš, Ana Volčjak Aleksič; fotoreporterji: Tina Dokl, Gorazd Kavčič, Primož Pičulin; zunanji sodelavci: Jože Košnjek, Miha Naglič, Cveto Zaplotnik; tehnični urednik: Grega Flajnik; oblikovanje: Matjaž Švab; oglasno trženje: Robert Aleksič, Dejan Komljenovič Kožuh, Jana Triller, Mateja Žvižaj. Gorenjski glas, d. o. o., Kranj, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, tel.: (04) 201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si, www.gorenjski-glas.si; tisk: Tiskarsko središče Ljubljana; distribucija: Pošta Slovenije, d. o. o., Maribor. Za naročnike Gorenjskega glasa je priloga 30 let gorenjskih občin sestavni del časopisa, izšla je kot brezplačna priloga. 30 let gorenjskih občin je priloga 50. številke Gorenjskega glasa, ki je izšla 21. junija 2024. Fotografije na naslovnici: Fotoarhiv ZTKK, Katja Jemec; ZT Preddvor, Primož Šenk; arhiv Turizma Kranjska Gora, foto Bogomir Košir; arhiv Zavoda Poljanska dolina, Jošt Gantar; TIC Jezersko, Primož Šenk; Turizem Radovljica, Aleš Krivec; Gorje, Marjan Cerar; ZTK Žirovnica, Aleš Košir; Vodice, Matic Zaletelj, ZT Tržič, Jošt Gantar; ZT Škofja Loka, Andrej Tarfila; Železniki in Žiri, Matjaž Tavčar; Občina Naklo, Nejc Balantič; ZT Kamnik, Peter Podobnik; TIC Jesenice, Gregor Vidmar; ZT Bled, Jošt Gantar; Mengeš, Občina Mengeš, Špela Pogačar; Medvode, Zavod Sotočje; Občina Bohinj, Mojca Odar.

Simon Šubic

Če bi moč odločanja podelili tudi pokrajinam, bi se bistveno zmanjšala polarizacija v državi

S predsednikom državnega sveta Markom Lotričem smo se pogovarjali o tem, zakaj še danes v Sloveniji nimamo ustanovljenih pokrajin, za katere se tudi sam zavzema. In o tem, kakšno vlogo so pri razvoju države odigrale občine ter ali so upravičile svoj nastanek ob veliki reformi lokalne samouprave pred tridesetimi leti.

Trideset let mineva od zadnje velike reforme lokalne samouprave, ko je po državi nastalo mnogo novih, manjših občin. So te upravičile svoj nastanek?

Mislím, da so ga, absolutno. Tudi po tridesetih letih vseh 212 občin v Sloveniji dobro deluje, res pa je, da vedno težje najdejo kandidate za župane, kar ni dobro. Sam zagovarjam, da je veliko število občin pravi pristop. Vse dokler bomo neto prejemniki denarja iz evropskih sredstev, bo verjetno to funkcioniralo.

Po letu 2031 bo mogoče moja teza tudi že malo drugačna.

Župani in županje so nosilci razvoja v državi, veliko lahko naredijo tudi za razvoj gospodarstva. Na prvo mesto bi postavil prostorske načrte. Danes je v Sloveniji več kot 400 obrtnih con, torej približno dve na občino, za kar so poskrbeli ravno županje in župani. Mislím, da je to pravi pristop. Ljudje so s tem dobili možnost zaposlitve v domačem kraju. To ima zelo veliko pozitivnih učinkov – od manjše dnevne migracije delovne sile do sodelovanja podjetij z različnimi društvi v lokalni skupnosti. Občina, njeni uslužbenci ter županje in župani opravijo v korist ljudi veliko dela. Ko nas doletijo še ujme in različne druge nesreče, njihova odgovornost do ljudi pride še bolj do izraza.

Koliko je k razvoju lokalnih skupnosti prispevalo naše članstvo v Evropski uniji?

Zelo veliko. Moramo vedeti, če nekoliko posplošimo, da občine operirajo s tremi viri denarja. Naloge, ki jih morajo izvajati, občine pokrijejo s sredstvi, zagotovljenimi iz primerne porabe. Župani ocenjujejo, da v najslabšem primeru od 70 do 80 odstotkov potrebnega denarja zagotavlja t. i. povprečnina. Dodaten denar občine dobijo iz nadomestila za stavbno zemljišče, tako da za investicije sredstev preprosto zmanjka. Tu vskoči tretji vir – evropska sredstva. Z veliko gotovostjo

MARKO LOTRIČ, predsednik državnega sveta / FOTO: GORAŽD KAVČIČ

lahko rečem, da so vse večje investicije in tudi precej manjših po občinah izvedene z veliko pomočjo evropskega denarja.

V državnem svetu je pred časom nastal predlog pokrajinske zakonodaje, ki pa zdaj leži v predalu in čaka na boljše čase. Kaj bi pokrajine prispevale k našemu sistemu lokalne samouprave in zakaj te še niso ustanovljene?

V ustavi je določeno, da je treba ustanoviti pokrajine, česar pa odločevalci v naši državi ne spoštujejo. Do danes sta bila vsaj dva resna takšna poskusa. Prvi, zelo resen poskus je bil v obdobju 2004–2008, ko je takratni minister dr. Ivan Žagar pokrajinsko zakonodajo pripeljal do glasovanja v državnem zboru, kjer je žal zmanjkal glas ali dva. V prejšnjem, 6. sklicu pa je državni svet, ki ga je vodil kolega Alojz Kovšca, pripravil paket štirih zakonov in jih vložil v zakonodajno proceduro, a je takoj naletel na neodobranje aktualne vlade. Predsednik vlade je jasno povedal, da ustanovitev pokrajin, potrebe katerih sicer ne zanika, ni prioriteta te vlade. Tako smo se po nastopu 7. mandata, ko sem tudi sam prišel v državni svet, odločili, da zakonodajni predlog začasno umaknemo in počakamo na boljši trenutek. Ko smo razmišljali, katere naloge bi pokrajine prevzele, smo preverili, kdaj se mora država najpogosteje obrniti na lokalno skupnost. In smo takoj ugotovili, da ob izrednih dogodkih, kot so poplave, potresi, z ustanovitvijo tehničnih pisarn. Te niso nič drugega kot lokalna izpostava države. Videli smo, da bi lahko na pokrajine prenesli urejanje hudournikov, oskrbo s pitno vodo, tudi bolnišnice ter zbiranje in predelavo odpadkov, centre za socialno delo ... In – namenoma sem to pustil za konec – ključna pristojnost pokrajin bi morala biti priprava prostorskih načrtov, izdaja gradbenih dovoljenj pa v rokah županov in županov. Na ravni pokrajin bi se dogovorili, kateri infrastrukturni

»TUDI PO tridesetih letih vseh 212 občin v Sloveniji dobro deluje.« / FOTO: GORAZD KAVČIČ

projekti so pomembni za naslednje desetletje. To bi pospešilo postopke, projekte bi imeli že pripravljene v predalih in bi na ta način tudi hitreje uporabili denar, ki nam je iz evropskih sredstev zagotovljen do leta 2031.

Kaj bi bil po vašem mnenju pomembnejši učinek ustanovitve pokrajin – decentralizacija države ali krepitev lokalne samouprave?

Zelo dobro vprašanje, menim, da je pomembno oboje. Pri uvedbi druge ravni lokalne samouprave bi morali poskrbeti, da pokrajine ne bi postale nekakšno odlagališče kadrov, ampak da bi bile operativne. Zagotavljanje operativnosti se začne pri vrhu, torej na vladi, ker bi morale največ nalog na pokrajine priti z ministrstev, ne z občin. Na državni ravni moramo znižati število ministrstev, ker niso učinkovita, delo se podvaja. Število ministrstev bi lahko razpolovili. Uslužbencev teh desetih ministrstev ne bi preprosto prenesli na pokrajine, ampak bi to ob upokojevanju počeli postopoma do števila, ki bi ga pokrajine potrebovale za svoje funkcioniranje. S tem nam

ustanovitev pokrajin ne bi bistveno podražila upravnega aparata. Slediti bi morali tudi ideji, da posamezna ministrstva od približno desetih, ki bi ostala, poskušamo izseliti iz Ljubljane.

Naj povem še izkušnjo iz tujine. Ob robu konference evropskih parlamentov v Palmi de Mallorci sem se pozanimal, kako imajo drugod urejene nivoje oblasti. Moram reči, da ni države, ki bi imela samo državni in občinski nivo, kot je v Sloveniji. Vse imajo tudi vmesni nivo. Slovenija porabi 19 odstotkov javnega denarja na lokalnem nivoju, medtem ko je povprečje Evropske unije 33 odstotkov, v skandinavskih državah pa celo več kot 50 odstotkov. Danci in Irci so v času krize želeli prihraniti tudi z bistvenim zmanjšanjem drugega nivoja, torej pokrajin. Danes to odločitev obžalujejo in poskušajo ponovno vzpostaviti polno delujoč sistem trinivojskega upravljanja države. In še nekaj: če bi v Sloveniji to moč odločanja podelili tudi pokrajinam, bi se bistveno zmanjšala polarizacija na državnem nivoju.

Jože Košnjek

Novorojenček, ki je hitro shodil

Leta 1994 je bilo ustanovljenih prvih 147 občin, od teh 21 na širšem območju Gorenjske. Kasneje so bile na našem območju ustanovljene še občine Žirovnica, Trzin, Komenda, Jezersko in Gorje. Skupaj imamo v državi 212 občin, ki nedvomno prispevajo k razvoju lokalnega okolja in države.

Nastanek nove države Republike Slovenije leta 1991 je bil tudi začetek resnejših razprav o organizaciji lokalne samouprave, še posebno pa njenega temelja – občin. Pomisleki nad staro delitvijo Slovenije so bili glasni tudi že v zadnjih letih pred nastankom nove države, vendar resnejših posegov na tem področju ni bilo.

Ustanavljanje novih občin po letu 1991 ni bilo le strokovno vprašanje (stroka se je s to težavo začela intenzivno ukvarjati že leta 1989), ampak tudi politično. Stroka je svetovala, naj bo mreža novih občin racionalna in tudi finančno vzdržna, politika pa je bila zaradi svojih interesov, kar je razumljivo, na dveh bregovih. Tako imenovani levi pol je trdil, da tedanja mreža 62 občin dejansko ne potrebuje veliko novih,

• V 9. členu Ustave Republike Slovenije je zapisano, da je v Sloveniji zagotovljena lokalna samouprava, 138. člen pa pravi, da prebivalci Slovenije uresničujejo lokalno samoupravo po občinah in drugih lokalnih skupnostih. Občina je samoupravna lokalna in tudi socialna skupnost.

desni pol pa je želel še več občin. Omenjalo se je celo število 300. Politika se je le uspela dogovoriti. Sledila sta dva, za občinsko delitev države odločilna zakona. Državni zbor je 21. decembra leta 1993 sprejel Zakon o lokalni samoupravi. Kot pomagalo za njegovo izvedbo je bil v začetku leta 1994 sprejet tudi zakon o referendumu za ustanovitev občin. Referendumi so imeli posvetovalni značaj in so bili izvedeni 29. maja leta 1994. Izidi referendumov so marsikje pokazali drugačen pogled na ustanovitev določene občine, kot so si zamislili predlagatelji. Določenih je bilo kar 339 referendumskih območij in samo v 111 primerih so bili ljudje za predlagano območje občine. Udeležba na referendumih je bila dobra. Na Gorenjskem je presegla 60 odstotkov in je bila višja kot povprečno v državi. Od 23 na referendumu predlaganih občin so bile na Gorenjskem potrjene le štiri, in sicer Rateče - Planica, Jezersko, Radovljica in Tržič. V nekaterih primerih so ljudje tarnali, da so bila referendumska vprašanja preveč nejasna in jih zato niso razumeli. Na poti do novih občin je bil storjen nov korak.

Za začetek 147 občin

Državni zbor je sprejel dokaj jasna in realna merila za ustanovitev občine. Na območju, predvidenem za novo občino, je moralo biti vsaj 5000 prebivalcev. Pogoji so bili še popolna osnovna šola, zagotovljeno primarno zdravstvo, ustrezna komunalna opremljenost, poštne storitve, knjižnica in prostori za upravno

ŽUPANI NOVIH občin na območju nekdanje škofjeloške občine / FOTO: ARHIV GORENJSKEGA GLASA

dejavnost. Resničnost je bila drugačna in državni zbor je sprejel kompromise in »ohlapno« tolmačenje referendumskih izidov ter upošteval razloge za izjemne primere.

Tako je leta 1994 v Republiki Sloveniji namesto dotedanjih 62 občin začelo delovati 147 občin, od katerih jih je 11 dobilo položaj mestne občine, ki so morale takrat imeti najmanj 20.000 prebivalcev. Na Gorenjskem so se

• **Slovenska lokalna samouprava pozna tudi rekorderje. Eden od njih je na Gorenjskem. To je Franc Čebulj, župan Občine Cerklje, ki je eden od petih slovenskih županov, ki so po volitvah leta 2022 začeli že osmi županski mandat.**

Domžalam, Jesenicam, Kamniku, Kranju, Radovljici, Škofji Loki in Trziču pridružile nove občine Mengeš, Moravče, Kranjska Gora, Cerklje na Gorenjskem, Naklo, Preddvor, Šenčur, Medvode, Vodice, Bled, Bohinj, Gorenja vas - Poljane, Železniki in Žiri. Več kot polovica novih občin ni izpolnjevala vseh v zakonu iz leta 1994 postavljenih meril za ustanovitev občin, še posebno pri številu prebivalcev.

Jezerjanom je uspelo

Iz zgodovine nastajanja občin so znani primeri, ko so se posamezna območja trdovratno, tudi z najrazličnejšimi oblikami javnega protesta, borila za svoje občine. Najbolj znan je primer Jezerskega, kjer so občani skupaj z vodstvom takratne krajevne skupnosti in ob podpori dela politike vztrajali pri zahtevi za svojo občino. Leta 1998, ko je v prepire zaradi novih občin poseglo tudi Ustavno sodišče in je bil sprejet Zakon o postopku za ustanovitev občin in za določitev njihovih območij, je bilo ustanovljenih še 45 novih občin. Tako je njihovo število naraslo na 192. Jezerjani so tako dobili novo občino, poleg nje pa so bile na Gorenjskem ustanovljene še občine Žirovnica, Komenda in Trzin.

Ustanavljanje novih občin s tem še ni bilo končano. Na Gorenjskem je bila po letu 2006 ustanovljena še Občina Gorje kot najmlajša gorenjska občina. Nato je bilo ustanovljenih še 17 novih občin, leta 2011 pa sta bili z odločitvijo Ustavnega sodišča kot zadnji ustanovljeni še občini Mirna na Dolenjskem in Ankarana. Tako imamo zdaj v Sloveniji 212 občin. Od njih jih ima dobrih 52 odstotkov manj kot 5000 prebivalcev. Med 5.000 in 10.000 prebivalci ima slabih 23 odstotkov občin, približno toliko pa do 50.000. Le dve občini, Maribor in Ljubljana, imata nad 100.000 prebivalcev.

Vročji županski stoli

Decembra leta 1994 smo prvič volili župane in občinske oziroma mestne svetnike. Župane smo volili v dveh krogih po večinskem sistemu, če nihče od kandidatov v prvem krogu ni dobil večine, svetnike pa večinoma, razen v

GLASOVANJE NA referendumih o območjih občin leta 1994 / FOTO: ARHIV GORENJSKEGA GLASA

najmanjših občinah, po proporcionalnem oziroma sorazmernem sistemu. Največ svetnikov so dobili takratni Krščanski demokrati, Slovenska demokratska stranka, Liberalna demokracija Slovenije in Združena lista socialnih demokratov. Tekma za županske funkcije je bila ostra. Le Miran Zadnikar (Preddvor), Franc Kern (Šenčur), Franc Čebulj (Cerklje), Jože Bogataj (Gorenja vas - Poljane),

• **Med 212 slovenskimi občinami je največja Bohinj, ki obsega 337,7 kvadratnega kilometra. Med večje slovenske občine sodijo tudi občine Gorenja vas - Poljane (153,2 kvadratnega kilometra), Kamnik (265,6 kvadratnega kilometra), Kranj (150,9 kvadratnega kilometra), Kranjska Gora (265,3 kvadratnega kilometra), Trzič (155,4 kvadratnega kilometra) in Železniki (164,8 kvadratnega kilometra).**

Božidar Brudar (Jesenice), Bojan Starman (Žiri) in Stane Žagar (Medvode) so bili izvoljeni v prvem krogu. Jože Kotnik (Kranjska Gora), Vladimir Černe (Radovljica), Vinko Golc (Bled), Franc Kramar (Bohinj), Pavel Rupar (Trzič), Ivan Štular (Naklo), Vitomir Gros (Kranj), Igor Draksler (Škofja Loka), Alojz Čufar (Železniki), Tone Smolnikar (Kamnik), Janez Per (Mengeš), Anton Kokalj (Vodice) in Cvetka Zalokar Oražem (Domžale) pa so bili izvoljeni v drugem krogu.

Pokrajine še čakajo

Po letu 2011 pri številu občin ni bilo več sprememb. Več razprav je o njihovem financiranju, še posebno pri znesku, ki ga je dolžna prispevati država. Po 143. členu Ustave je obvezna le ustanovitev občin, vse druge oblike, še posebno pokrajine, pa čakajo na odločitev soglasja občin in države. Za zdaj pokrajin kljub številnim poskusom še ni na vidiku.

Simon Šubic

Občine so danes glavni motor razvoja države

Kljub dvomom ob razdelitvi Slovenije na več manjših občin pred desetletji so te doživele nesluten razvoj, ki ga je še dodatno spodbudilo članstvo v Evropski uniji. V kakšnem položaju pa so občine danes? Še zmorejo izpolnjevati vse svoje izvirne naloge in tiste, ki jih je nanje prenesla država? Bi pokrajine rešile njihove težave? Za mnenje smo zaprosili dolgoletnega župana Občine Cerklje Franca Čebulja in župana Mestne občine Kranj Matjaža Rakovca.

Franč Čebulj je župan Občine Cerklje že osmi mandat in je eden od petih »večnih« županov v Sloveniji. Bil je poleg ob ustanavljanju občin, Občino Cerklje vodi že trideseto leto. Na vprašanje, ali so se pričakovanja ob nastanku novih občin pred tridesetimi leti uresničila, odgovori: »Odločitev, ki je bila sprejeta leta 1993, da gre Slovenija v ustanovitev več manjših občin, je bila pravilna, čeprav smo bili tedaj bistveno bolj skeptični. Kar se tiče razvoja in samostojnosti občin, je bila to zagotovo zelo pozitivna odločitev. Tudi Občina Cerklje, če ne bi postala samostojna, danes ne bi bila med najbolj razvitimi v državi. Tu ni nikakršnega dvoma. Takrat smo bili od 152 občin po razvitosti šele na 136. mestu, danes smo med prvimi petimi.«

Občine so po Čebuljevih besedah danes glavni motor razvoja države. »Država ima sicer primarne projekte, kot so železnica, predori in avtoceste, vse drugo omrežje pa je več ali manj v lasti občin, ki pa imajo zagotovljenih premalo sredstev za obnavljanje cest, pločnikov, kolesarskih poti, kanalizacije, vodovoda ...«

Članstvo v EU dodaten pospešek

Vstop v Evropsko unijo je pomenil dodaten pospešek k razvoju občin, poudarja Čebulj. »Preden so občine dobile možnost dostopa do evropskih sredstev, je bilo za občinske investicije bistveno premalo denarja in smo nekatere občine morale poiskati druge poti, da smo pridobile dodatna sredstva v proračun. Vstop v EU pa je pomenil dodaten pospešek k razvoju občin predvsem na področju komunalne infrastrukture in tudi drugje. Kasneje se je sistem financiranja z evropskimi sredstvi spremenil in vse poteka preko kohezije, tako da težje pridemo do določenih sredstev, ker je država centralistično postavila včasih tudi nerazumne kriterije.«

Prevelika centralizacija države je zagotovo zaviralec še hitrejšega razvoja občin, razmišlja Čebulj. »To velja najmanj za obdobje po letu 2002, ko se je zakonodaja začela preveč usmerjati v to, kaj občine smejo in česa ne ter kdo vse bo soglasodajalec pri načrtovanju prostorskih aktov, ki so za razvoj občine strateškega pomena. Premalo imamo pristojnosti glede hitrejše izdaje gradbenih dovoljenj, tukaj je veliko negotovanja

FRANČ ČEBULJ / FOTO: TINA DOKL

po vsej Sloveniji. Občine smo pri prostorskem načrtovanju pogosto v pat poziciji in ne moremo v prostorske načrte spraviti niti tistih zemljišč, za katera obstaja družbeni oziroma občinski interes. Pa ne govorim o stanovanjskih gradnjah, temveč za potrebe gradnje infrastrukture. Težava so soglasodajalci, ki jih je kar 36, kar ovira hitrejši razvoj in umeščanje infrastrukture v prostor. O kako veliki cikli razvoja govorim, priča dejstvo, da občine niti v desetih letih ne morejo občinskih prostorskih načrtov spraviti skozi celoten postopek. « Iluzorno je pričakovati, da bo financiranje občin kadar koli idealno urejeno, pa vendar je danes situacija še posebno zahtevna, ugotavlja cerkljanski župan. »Glede na inflacijo v zadnjem obdobju, česar pa v aktualni vladi ne razumejo, da bi morala glavarina danes biti nekaj čez 900 evrov, tako pa znaša le 725 evrov. Sredstva, ki jih zdaj dobimo, so tako vsa porabljena za naloge, ki nam jih je država naložila z zakonodajo. Od vrtcev in osnovnega šolstva do sociale, zdravstva, gasilcev, kulture, športa – vse to je breme občin, ki imamo po drugi strani edino pristojnost pri določanju višine nadomestila stavbnega zemljišča in komunalnih prispevkov.«

Mestne občine v deprivilegiranem položaju

Župan Mestne občine Kranj Matjaž Rakovec, pred časom tudi predsednik Združenja mestnih občin Slovenije, pravi, da so danes za občine, še posebno pa to velja za mestne občine, največji izziv tiste naloge, ki zadevajo večje število občin. »Taki primeri so recimo skupno upravljanje šole s prilagojenim programom, poklicne gasilske službe, gledališča, vrtcev, knjižnice, regionalnih muzejev. Upravljanje in financiranje teh javnih zavodov bi moralo biti seveda skupno, kako porazdeliti odgovornost in predvsem financiranje, pa je vse prevečkrat zelo trd oreh,« pojasnjuje.

MATJAŽ RAKOVEC / FOTO: PRIMOŽ PIČULIN

Kot dodaja, imajo mestne občine v primerjavi z drugimi občinami zakonsko določenih več in tudi zahtevnejše naloge. »Povprečnina naj bi bila za vse enaka, dejanski znesek na prebivalca pa je obračunan glede na izračun primerne porabe. Mestna občina Kranj po tem na prebivalca dobi precej manj od nominalnega zneska, konkretno 640 evrov na prebivalca, manjše občine pa dobijo tudi do 1500 evrov na prebivalca. Slednje imajo potem več denarja na prebivalca, ki ga lahko namenijo za investicije. In to čeprav je lahko prvi vtis tak, da smo mestne občine bogatejše, da imamo v proračunih več denarja. Ko pogledamo sredstva na prebivalca, se hitro pokaže, da po plačilu vseh zakonskih obveznosti za investicije ostane manj denarja. Prav na tem področju smo mestne občine še najbolj v deprivilegiranem položaju,« pojasnjuje kranjski župan. Po Rakovčevem mnenju je treba predvsem jasno določiti, katere so naloge mestnih občin, in jih ustrezno ovrednotiti. »Zakonodaja mora slediti ustavnim določilom glede pomena in vloge mestnih občin. Natančneje bi bilo treba zakonsko določiti tudi pogoje za pridobitev statusa mestne občine, da to ne bi bila politična, pač pa povsem strokovna in zakonsko določena odločitev.«

Pokrajine da, a izzivov je precej

Kranjski župan Matjaž Rakovec ustanovitev pokrajin podpira, a v isti

sapi dodaja, da je na tej poti še precej izzivov. »V prvi vrsti je treba natančno določiti, katere bodo izključne naloge pokrajin in kakšni bodo zato tudi izključni prihodki pokrajin. Pokrajine bi pomenile veliko razbremenitev sploh manjših občin pri izpolnjevanju najzahtevnejših nalog na področju lokalne samouprave. Trd, verjetno predvsem politični oreh pa bo število pokrajin. Vsekakor je treba težiti k temu, da bi jih bilo čim manj. Lahko tudi zgolj štiri in posebna pokrajina z glavnim mestom,« poudarja. Cerkljanski župan Franc Čebulj pa na drugi strani ugotavlja, da je primeren čas za ustanovitev pokrajin že zdavnaj potekel. »Ustanavljanje pokrajin je danes bolj politična farsa, saj vsaka vlada po dveh letih mandata začne govoriti, da bi bilo dobro imeti pokrajine. A to bi morali izpeljati že leta 2002, zdaj je že vse zamujeno, tudi zaradi evropskih sredstev, za katera je vprašanje, koliko jih bo Slovenija čez deset let še lahko dobila. Če bi pokrajine ustanovili pred dvajsetimi leti, bi zagotovo lahko počrpali več evropskih sredstev. Tako pa imamo zdaj vzhodno in zahodno kohezijsko regijo. Zahodna, v kateri je tudi Gorenjska, je zaradi Ljubljane in okoliških občin zelo razvita, zato imamo le 40-odstotni delež sofinanciranja projektov, v manj razviti vzhodni regiji pa 75 odstotkov.«

Občina Kranjska Gora

Občina Kranjska Gora je ena najbolj obiskanih turističnih destinacij v Sloveniji in vsa leta, odkar je samostojna, tudi razvojno naravnana. Ima številne naravne lepote in bogato kulturno dediščino.

Jože Kotnik, župan
od 1994 do 2002

Jure Žerjav, župan
od 2002 do 2014

Janez Hrovat, župan
od 2014 do 2022

Henrika Zupan, županja
od 2022

Jože Kotnik je bil prvi župan Občine Kranjska Gora, na tem položaju je bil med letoma 1994 in 2002. Kot je bilo zapisano v načrtih, bo to komunalno urejena občina, uspešna pri razvoju podeželja in z zanimivimi turističnimi projekti. Kotnika je nasledil župan Jure Žerjav (2002–2014), zatem Janez Hrovat (2014–2022). Aktualna županja je od leta 2022 Henrika Zupan.

Za prihodnost Kranjske Gore sta bili v začetnih letih samostojne občine pomembni gradnja kanalizacijskega sistema s čistilno napravo na Tabrah in vzpostavitev kolesarske Poti treh dežel. Obe sta bili izvedeni s pomočjo mednarodnih sredstev. Že istega leta kot občino so ustanovili lastno komunalno podjetje. Razvojno pomembno je bilo enakomerno urejanje vasi po občini.

Zgradili so večnamensko športno in prireditveno dvorano v Kranjski Gori, med prednostne naloge so uvrstili prenove obeh osnovnih šol in posodobili zdravstveni dom. Velika pridobitev je bil Slovenski planinski muzej v Mojstrani leta 2010, v katerega so planinci, občina in država s pomočjo evropskih sredstev skupaj vložili 3,2 milijona evrov. Leta 2012 je vrata odprl nov Dom (za starejše) Viharnik v Kranjski Gori, pred nekaj leti je nove sodobne prostore dobil tudi vrtec v Mojstrani. Ena večjih investicij je bilo odprtje Ljudskega doma v Kranjski Gori leta 2015, že leto kasneje so namenu predali novi Trg olimpijcev v Mojstrani.

Veliko truda vlagajo v posodobitve vodovodnega sistema, vodohrane, gradnjo kanalizacije, obnovo cest. Zadnja večja pridobitev na področju oskrbe s pitno vodo je bila lani zaključena gradnja 600-kubičnega vodohrana Alpina. Investicija je bila vredna dober milijon evrov, od tega je občina pridobila sofinanciranje EU v višini skoraj pol milijona evrov.

Občina slovi po naravnih lepotah in kulturni dediščini. Pohvalijo se lahko s sodobnim Nordijskim centrom v Planici, s tradicionalnim Pokalom Vitranc, zapuščino velikega domoljuba Jakoba Aljaža, ki so mu pred 35 leti na Dovjem postavili spomenik, s kolesarsko potjo, ki je zrasla na temeljih nekdanje železnice ... Krajevna skupnost Dovje - Mojstrana se je lani pridružila skupnosti Gorniške vasi/Bergsteigerdörfer. Dobro je tudi čezmejno sodelovanje, spomnimo na tradicionalna srečanja na Tromeji, Srečanja konjenikov treh dežel ...

Slovenski planinski muzej ni samo ponos Kranjske Gore, je ponos slovenstva. / FOTO: TINA DOKL

Občina Jesenice

Občina Jesenice se je v tridesetih letih razvila v sodobno, odprto občino in utrdila vlogo gospodarskega, zdravstvenega in izobraževalnega središča ter prometnega vozlišča Gorenjske. Je kulturni in športni center z močno kovinskopredelovalno in trgovsko dejavnostjo.

Prvo obdobje po osamosvojitvi Slovenije je občino vodil dr. Božidar Brudar. Leta 1998 je vodenje občine prevzel Boris Janez Bregant, ki je Jesenice vizionarsko vodil dva mandata. Od leta 2006 je bil tri mandate župan Tomaž Tom Mencinger, leta 2018 je vodenje za en mandat prevzel Blaž Račič, leta 2022 pa je bil izvoljen sedanji župan Peter Bohinec. Jesenice je v času osamosvojitvene vojne in po njej zaznamoval zlasti prihod številnih beguncev iz držav nekdanje Jugoslavije, razpad nekdanje velike Železarne Jesenice in nastanek manjših podjetij na njenem pogorišču. Po letu 1998, ko je župan postal Boris Bregant, se je za Jesenice začelo zlato obdobje razvoja. Bregant je pripravil dolgoročni program razvoja Jesenic in si kot eno glavnih nalog postavil sanacijo degradiranih in opuščenih območij, ki so ostala po propadu železarne, in ureditev površin za nove gospodarske dejavnosti. Prelomen dogodek je bila tako pridobitev nepovratnih sredstev iz projekta Phare za izgradnjo nove poslovne cone na degradiranih industrijskih površinah na Hrenovci, začel se je nagel razvoj trgovskih dejavnosti, s čimer se je začela spreminjati podoba mesta. S pomočjo evropskih sredstev je začelo nastajati muzejsko območje Stara Sava z obnovljenim skladiščem oglja Kolpern, Kasarno, urejanjem trgov, tržnice in komunalne infrastrukture na tem območju. Po letu 2002 so uredili Trg Toneta Čufarja, dogradili Gimnazijo Jesenice, v Srednji šoli Jesenice pridobili nove programe, leta 2006 je Občina Jesenice ustanovila Visoko šolo za zdravstveno nego Jesenice (danes Fakulteto za zdravstvo Angele Boškin). Začeli so ustvarjati mestno središče, leta 2003 je prišlo do selitve občinske uprave v prenovljeno zgradbo nekdanje uprave Železarne Jesenice. Leta 2012 je zrasla nova, arhitekturno zelo prepoznavna stavba upravne enote. Sredstva iz občinskega proračuna so začeli namenjati za energetske sanacije stavb. Leta 2015 so Jesenice dobile sodoben urgentni center in centralno čistilno napravo, začela se je gradnja kanalizacije v krajevnih skupnostih. Leta 2016 je na deponiji Mala Mežakla nastal Center za ravnanje z odpadki Mala Mežakla. Leta 2018 je bila Stara Sava razglašena za kulturni spomenik državnega pomena, začela pa se je tudi obsežna obnova Ruardove graščine. Leta 2023 je bil obnovljen bazen Ukova, leta 2024 pa se je z gradnjo Trga prijateljstva začela postopna urbanistična prenova mesta. Tridesetletni razvoj Jesenic je zaznamovalo tudi tesno prijateljstvo z nemško občino Nagold.

Božidar Brudar,
župan od 1990 do 1998

Boris Bregant,
župan od 1998 do 2006

Tomaž Tom Mencinger,
župan od 2006 do 2018

Blaž Račič,
župan od 2018 do 2022

Peter Bohinec,
župan od leta 2022

Občina Jesenice, Cesta železarjev 6, 4270 Jesenice

Muzejsko območje Stara Sava je eden lepših obnovljenih predelov Jesenic. / FOTO: NIK BERTONCELJ

Občina Gorje

Peter Torkar,
župan od 2006

Občina Gorje je najmlajša med gorenjskimi občinami, ustanovljena je bila leta 2006, ko so Gorjanci na referendumu odločili, da si želijo lastno občino. Meri 119,27 kvadratnega kilometra in šteje 2793 prebivalcev. Vključuje trinajst vasi: Grabče, Krnica, Mevkuž, Perniki, Podhom, Poljšica, Radovna, Spodnje Gorje, Spodnje Laze, Višelnica, Zatrnik, Zgornje Gorje, Zgornje Laze. Vse od ustanovitve je njen župan Peter Torkar.

Ustanovitev samostojne občine je Gorjancem prinesla številne priložnosti za razvoj, ki so jih uspešno izkoristili. Osredotočili so se na varnost, izboljšanje infrastrukture in dvig kakovosti življenja občanov. Kljub obsežnim naložbam je Občina Gorje vse projekte izpeljala brez zadolževanja. Skozi leta je doživela znaten finančni razvoj, kar se odraža v proračunskih podatkih za leti 2008 in 2023. V letu 2008 so prihodki znašali dobrega 2,3 milijona evrov, medtem ko so odhodki dosegli dobrega 2,4 milijona evrov. Do leta 2023 so se prihodki občine podvojili na dobrega 4,8 milijona evrov, odhodki pa na dobrega 4,6 milijona evrov. Uspešna je bila tudi pri črpanju državnih in evropskih sredstev, saj je skupno doslej prejela več kot 15 milijonov evrov.

Občina Gorje je med rekonstrukcijo državne ceste na območju mimo vrtca in osnovne šole Gorje v Zgornjih Gorjah ter območju Spodnje Gorje–Fortuna poskrbela za varne pešpoti in kolesarske poti, kar je izjemno povečalo varnost vseh udeležencev v prometu. V večini vasi so uspešno posodobili celotno infrastrukturo, kar vključuje obnovo vodovodnega omrežja, namestitve nove javne razsvetljave, ureditev sistema za odvajanje odpadne vode na čistilno napravo in celovito obnovo asfaltne plasti na cestah ob vsakem gradbenem posegu. Skrbijo za eno izmed največjih in najkakovostnejših vodnih zajetij v državi.

Posodobili so knjižnico in zagotovili sodobne prostore za delovanje pošte in občinske uprave. Energetsko so sanirali vrtec in Osnovno šolo Gorje, kjer so zagotovili tudi tri nove učilnice. Obnovili so vse mostove čez reko Radovno, v vasi Krnica pa so ob izjemni finančni pomoči države postavili nov most. Skupaj z drugimi parkovnimi občinami so omogočili izvajanje Zakona o Triglavskem narodnem parku v delu 10. in 11. člena, ki ureja financiranje občin. Ta finančna spodbuda je pospešila razvoj infrastrukture v razpršenih vaseh znotraj območja Triglavskega narodnega parka. S stalnimi vlaganji v Zdravstveni dom Bled zagotavljajo občanom nadstandardno zdravstveno oskrbo. Med večja vlaganja štejejo prizidek nujne medicinske pomoči in ambulante za otroke in mladostnike, ki so ga slavnostno odprli 10. aprila letos. V občinskem središču so odkupili objekt in pripadajoče zemljišče nekdanje gostilne Zadruga, kar je izjemno pomembno za razvoj občinskega trga.

V Spodnjih Gorjah so uredili Park prijateljstva in združevanja, na več mestih so postavili vadbene kozolce, ki omogočajo treninge na prostem tako vrhunskim kot rekreativnim športnikom ter vsem, ki si želijo ohraniti dobro telesno kondicijo. Še posebno so ponosni na svoje olimpijce – tekače in biatlonce, od katerih pričakujejo, da bodo zastopali barve občine na zimskih olimpijskih igrah 2026 v italijanski Cortini d'Ampezzo.

Nenehno skrbijo za opremo in izobraževanje gasilcev prostovoljnih gasilskih društev Gorje in Podhom. Vsako leto objavijo številne razpise za podporo gospodarstvu, kmetijstvu in društvom, ki so temelj družbenega življenja v občini. Iz proračunskih sredstev financirajo tečaje smučanja, drsanja in plavanja za najmlajše. Z enkratno denarno pomočjo spodbujajo rojstvo otrok v Gorjah. S pristopom v projekt Prostofer pa so starejšim zagotovili boljšo mobilnost.

Aktivno vključevanje občanov v humanitarne organizacije ter nesebična pomoč gorjanskih prostovoljcev potrjujeta rek, da imajo Gorjanci veliko srce.

Gorjansko območje sega od roba Blejskega kota do Malega Triglava. / FOTO: MARJAN CERAR

Občina Žirovnica

Občina Žirovnica je nastala leta 1998 z razdružitvijo nekdanje večje občine Jesenice. Ob ustanovitvi je imela 4032 prebivalcev s stalnim bivališčem, do leta 2023 pa je število prebivalcev naraslo za 11,8 odstotka na 4509 s stalnim in 212 z začasnim bivališčem. Občina meri 42,6 kvadratnega metra in jo sestavlja 10 naselij: Breg, Breznica, Doslovče, Moste, Rodine, Selo pri Žirovnici, Smokuč, Vrba, Zabreznica in Žirovnica. Doslej so jo vodili trije župani: Anton Dežman, Franc Pfajfar in aktualni Leopold Pogačar.

Občina Žirovnica se je skozi leta razvijala in izvedla številne pomembne projekte. Njeni predstavniki so ves čas racionalno ravnali s sredstvi občinskega proračuna, kar je omogočilo znatno povečanje tako prihodkov kot odhodkov. Medtem ko je občina leta 1999 realizirala nekaj več kot milijon evrov prihodkov in malo manj kot milijon evrov odhodkov, so prihodki leta 2023 dosegli dobrega 5,6 milijona evrov, odhodki pa dobrega 4,8 milijona evrov odhodkov. Od leta 2007 do danes so na razpisih pridobili tudi več kot 5 milijonov evrov evropskih in državnih sredstev.

Kmalu po ustanovitvi so zgradili vrtec poleg osnovne šole, ki so jo kasneje energetske sanirali in razširili z novo jedilnico in učilnicami. Ponašajo se z novo večnamensko dvorano, šolskim trgov in zunanjimi športnimi površinami. Med pomembnejšimi dolgoročnimi pridobitvami je bila obnovljena in razširjena zdravstvena postaja z lekarno na Selu pri Žirovnici. Občina je kupila reševalno vozilo za Zdravstveni dom Jesenice, dve vozili za pomoč na domu in prostore TVD Partizan za potrebe knjižnice. Zgradili so novo občinsko stavbo, ki so jo opremili s samooskrbno sončno elektrarno. Uredili so zbirni center za odpadke v Žirovnici ter vaški jedri na Rodinah in v Smokuču. Vzpostavili so mrežo defibrilatorjev, namestili podzemne ekološke otoke in novo ulično opremo, za katero so izdelali katalog. Postavljena so bila otroška igrišča v Smokuču, Vrbi, na Breznici, Rodinah, Bregu in Selu pri Žirovnici ter fitnes naprave v Glenci.

V vseh desetih vaseh so posodobili kanalizacijo, obnovili vodovod, javno razsvetljavo in telekomunikacijo. V Smokuču je bil zgrajen vodohran, s čimer so izboljšali preskrbo z vodo za višje ležeče dele vasi. Skupaj z državo so izvedli rekonstrukcijo državne ceste od Žirovnice do Zabreznice, zgradili pločnik in nova avtobusna postajališča. Pločnik so zagotovili tudi v Mostah. Uredili oziroma na novo so zgradili parkirišča na Breznici, Rodinah, v Vrbi, Žirovnici in pri železniški postaji. Postavili so oporni zid v Doslovčah, obnovili Plečnikov spomenik, Janšev čebelnjak in pokopališki zid na Breznici, kjer so odprli prvo polnilno mesto za električna vozila. V okviru posodobitve železniške proge in postavitve protihrupne ograje ob njej sta bila zgrajena dva nova podvoza pod železniško progo na Selu in v Vrbi.

Zaživela sta poslovna cona v Žirovnici in rekreacijski park v dolini Završnice, kjer so povečali število parkirnih mest in uvedli spremenjen prometni režim. Uspešno so sanirali posledice vodne ujme iz leta 2023, vključno z obnovo infrastrukture v Mostah ter gozdnih cest do Valvasorjevega doma in proti Zelenici. Občina je pristopila k projektu deinstitucionaliziranega varstva starejših in projektu gradnje novega centra kulture na Breznici. Kupili so zemljišče v Zabreznici za gradnjo novega gasilsko-reševalnega centra Žirovnica in zemljišča v Doslovčah, kjer že gradijo parkirišča za obiskovalce in potrebe delovanja Finžgarjeve rojstne hiše. V letošnjem letu načrtujejo začetek gradnje dolgo pričakovane obvoznice v Vrbi.

Sodelujejo pri projektih avtohtonih semen, lokalne samooskrbe, podjetniška kavica, Prostofer, Domača imena. Povečali so sredstva za delovanje vaških odborov ter za športne, kulturne in socialne dejavnosti, hkrati pa ves čas finančno podpirajo lokalna društva in skrbijo za ohranjanje kulturne in naravne dediščine.

Anton Dežman,
župan od 1998 do 1999

Franc Pfajfar,
župan od 1999 do 2006

Leopold Pogačar,
župan od 2006

Z območja občine Žirovnica izhaja veliko pomembnih osebnosti, med njimi pesnik France Prešeren, jezikoslovec Matija Čop, čebelar Anton Janša, pisatelja Janez Jalen in Fran Saleški Finžgar. / FOTO: GORAZD KAVČIČ

Občina Bohinj

Franc Kramar, župan od
1994 do 1998 ter od 2002 do 2018

Evgenija Kegl Korošec,
županja od 1998 do 2002

Jože Sodja, župan
od leta 2018

Novi vrtec v Bohinjski Bistrici
/ FOTO: GORAZD KAVČIČ

Območje, ki ga danes pokriva občina Bohinj, je nekoč sodilo v okvir velike radovljiške občine, iz katere so pred tridesetimi leti nastale štiri nove, Bohinj je po površini največja. S skoraj 335 tisoč kvadratnimi kilometri površine je zdaj največja občina na Gorenjskem, a jo zaradi večinoma hribovitega in goratega terena poseljuje le dobri pet tisoč prebivalcev. Število se vsako leto poveča v času turistične sezone, saj je Bohinj posebno v zadnjih treh desetletjih doživel skokovit turistični razvoj.

Pričakovano so bili tako pred tridesetimi leti že prvi ukrepi nove občine usmerjeni v zaščito tega izjemnega prostora, predvsem jezera z okolico, urejanje komunalne infrastrukture in že kmalu tudi upravljanje prometa na območju Bohinja.

Prvi večji investiciji nove občine sta bili prav gradnja povezovalnega kanala od Mladinskega doma do Ukanca ter čistilne naprave na Nemškem Rovtu. Kasneje so se začela intenzivna vlaganja v ureditev kanalizacije po vsem Bohinju.

Zgrajena sta bila povezovalni vod Kamnje–Polje in sodobna čistilna naprava v Bohinjski Bistrici; prav zdaj se projekt zaključuje z gradnjo kanalizacijskega voda, ki bo Zgornjo Bohinjsko dolino povezal s čistilno napravo v Bohinjski Bistrici.

V turistično infrastrukturo so v tem obdobju vlagali tako zasebniki kot občina: na prelomu tisočletja je obiskovalce na Vogel odpeljala nova, sodobna kabinska žičnica, v Bohinjski Bistrici je bil odprt najsodobnejši vodni park, občina je financirala gradnjo dvorane Danica, ki je bila lani popolnoma obnovljena in jo s pridom uporabljajo tako domačini kot obiskovalci.

Sledilo je urejanje cest po vsej občini in tudi središča Bohinjske Bistrice, ki je dobilo novo prometno ureditev, trgovski center in parkirišče.

Jeseni leta 2005 so začeli obnavljati bistriško lekarno, knjižnico v Srednji vasi in občinsko stavbo. Leto kasneje, ob praznovanju stoletnice Bohinjske proge, je bila v Bohinjski Bistrici prenovljena tudi železniška postaja z okolico.

Leta 2007 je Bohinj gostil prvi Mednarodni festival alpskega cvetja, ki še danes postavlja smernice in predstavlja primer dobre prakse trajnostnega razvoja turističnega območja. Prenovljen je bil zdravstveni dom, kjer sta težko pričakovane lastne prostore dobila tudi šolski in otroški dispanzer.

V tem obdobju se je začela tudi gradnja bohinjske kolesarske steze, ki povezuje kraje v občini, nadgradila pa jo bo nastajajoča kolesarska povezava s sosednjim Bledom. Zgrajen in kot odlična arhitekturna rešitev mednarodno nagrajen je bil kolesarski most s počivališčem na Rju.

Leta 2011 je tudi Bohinj dobil svoj dom za starejše občane; vrata je odprl Zavod sv. Martina v Srednji vasi, kjer so leto za tem obnovili vodovod in poslovilne vežice.

Vasi v Zgornji Bohinjski dolini v zadnjem desetletju dobivajo novo podobo, kar je mogoče tudi zaradi dodatnih sredstev, ki jih občina vsako leto pridobi v okviru zakona o Triglavskem narodnem parku. Popolnoma prenovljeno je vaško jedro Stare Fužine, ki je dobila tudi nov turistično-informativni center, s sredstvi občine in države se urejajo tudi ceste in vodovod na Koprivnik in Gorjuše.

Leta 2022 je bila končana temeljita prenova Podružnične šole v Srednji vasi, ki ima po novem tudi zunanje športno igrišče in učilnico na prostem, ob tej priložnosti so uredili tudi spominski park pri poslovilnih vežicah.

Lani pa je bila dokončana največja investicija, kar jih je bilo v zgodovini Občine Bohinj: vrata je namreč odprl nov, sodoben vrtec v Bohinjski Bistrici.

Občina Radovljica

Če se je število prebivalcev v treh desetletjih od nastanka današnje občine Radovljica povečalo zgolj za tisoč, so spremembe v pogojih in načinu življenja prihajale z velikimi koraki. Na vseh področjih in po vseh delih občine. Zgrajen je bil velik del komunalne infrastrukture, vključno s čistilnima napravama za levi in desni breg Save, obnovljene so bile šole in postavljeni novi vrtci, stavbe energetske sanirane. Obnovljeni Linhartov trg je postal živahno turistično središče, nova sodobna knjižnica v središču Radovljice pa narekuje kulturni utrip v mestu in okolici.

Občina Radovljica, kakršno poznamo danes, je nastala, ko so iz nekdanje velike, ki se je razprostirala na območju današnje radovljiške upravne enote, nastale štiri nove. Obsega približno petino nekdanje, po številu prebivalcev pa je z okoli 19 tisoč občani največja med njenimi naslednicami.

Prva večja občinska investicija je bil most, ki je v Globokem povezal levi in desni breg Save. Sledili so številni veliki in manjši, a za občane prav tako pomembni projekti. V treh desetletjih je bila na večini območja občine zgrajena sodobna komunalna infrastruktura, vključno z novimi vodohrani, povezovalnim vodom Hraše–Ledevnica, ki je v občino pripeljal pitno vodo iz Radovne, in dvema čistilnima napravama, v Radovljici in Kropi. Nove vodovode in kanalizacijsko omrežje so dobila tako večja naselja kot vaška okolja, med drugimi vasi pod Dobrčo, Hraše in Lancovo, pa tudi Kropa in pred kratkim Kamna Gorica.

Še pred prelomom tisočletja je bila v središču Radovljice zgrajena nova gostinska šola, v Begunjah pa vrtec. Radovljiška kinodvorana je bila preurejena v sodobno Linhartovo dvorano, v Kamni Gorici so dobili nov Dom krajanov. Začela se je zahtevna in temeljita rekonstrukcija Linhartovega trga z graščino; obsežen projekt je staro mestno jedro spremenil v eno od najlepših kulturno-zgodovinskih in turističnih središč v regiji. Prav tako obsežna in temeljita je bila poplavalna obnova Krope, ki se v zadnjem obdobju nadaljuje z rekonstrukcijo Klinarjeve hiše, v kateri je Kovaški muzej, in bližnjega doma krajanov s prireditveno dvorano.

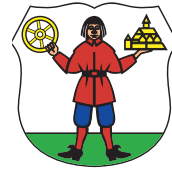
Gradnja prvega prizidka k zdravstvenemu domu je bila prva od investicij za izboljšanje pogojev zdravstvene oskrbe v občini: sledile so gradnja zdravstvene postaje v Kropi ter nadaljnje povečave in obnove zdravstvenega doma in lekarne. Nove prostore so dobili gasilci v Lescah, Podnartu in v Mošnjah.

Radovljica je v treh desetletjih s prenovami in novogradnjami športnih objektov postala športna občina in mesto z nazivom Olimpijski športni center. Nogometno igrišče v Lescah, bazen v Kropi, športni park in atletski stadion v Radovljici, bazenski kompleks, ki prav v zadnjem obdobju dobiva popolnoma novo podobo, ter športne dvorane in igrišča pri osnovnih in srednjih šolah omogočajo odlične pogoje za profesionalni in rekreativni šport.

Popolnoma sta prenovljena in povečana vrtec Lesce in osnovna šola v Lipnici, zgrajen je bil novi vrtec na Posavcu, prenovljena podružnična šola v Begunjah, v gradnji je prizidek k vrtcu v Radovljici. Vse šole in vrtci so bili v tem obdobju energetske sanirani, po številnih krajih v občini so urejena otroška igrišča.

Nova avtocesta, ki preči občino, je prinesla tudi posodobljeno letališče s prestavljeno vzletno-pristajalno stezo v Lescah, projekt prenove gorenjske železnice pa številne nove mostove in podvoze, ki povezujejo življenje na obeh straneh proge.

V središču Radovljice je nastal sodoben Vurnikov trg z novo knjižnico, v trajnostno prihodnost pa občino usmerjajo projekti izgradnje kolesarskih povezav, živahna dejavnost Čebelarkega centra s Semenjalnico in unikatnim biodinamičnim vrtom ter zavest o nujnosti ohranjanja naravnih in kulturnih vrednot.

Vladimir Černe,
župan od 1994 do 1998

Janko S. Stušek,
župan od 1998 do 2010

Ciril Globočnik, župan
od leta 2010

Vurnikov trg s knjižnico A. T. Linharta Radovljica

/ FOTO: GORAŽD KAVČIČ

Občina Bled

Vinko Golc, župan
od 1995 do 1998

Boris Malej, župan
od 1998 do 2002

Jože Antonič, župan
od 2002 do 2006

Janez Fajfar, župan
od 2006 do 2022

Anton Mežan, župan
od 2022

Občina Bled se je v zadnjih treh desetletjih uveljavila kot eno najpomembnejših turističnih središč v Sloveniji. Poleg izjemnega turističnega razvoja je storila pomembne korake tudi na infrastrukturnem in družbenem področju. Ob ustanovitvi je štela 11.048 prebivalcev. Po odcepitvi Občine Gorje leta 2006 se je število prebivalcev zmanjšalo za slabih 3.000, danes jih šteje slabih 8.200. Razprostira se na 72 kvadratnih kilometrih in vključuje enajst naselij: Bled, Rečica, Bodešče, Bohinjska Bela, Koritno, Kupljenik, Obrne, Ribno, Selo pri Bledu, Slamniki in Zasip. Na čelu občine je bilo doslej pet županov: Vinko Golc, Boris Malej, Jože Antonič, Janez Fajfar in aktualni Anton Mežan.

Občina Bled se je takoj po ustanovitvi osredotočila na ključna vprašanja, ki so vplivala na turistični, infrastrukturni in družbeni razvoj kraja. Že leta 1996 so dobili višjo strokovno šolo za gostinstvo in turizem, eno izmed štirih šol, ki so nastale s podporo programa Evropske unije Phare. Pod okriljem Pošte Slovenije je na Bledu istega leta stekla gradnja novega poštnega objekta, kjer je v zgornjem nadstropju svoje prostore dobila Knjižnica Blaža Kumerdeja. Poleg tega so začeli pripravo prostorskih dokumentov za južno razbremenilno cesto, ki pa je začetek gradnje doživela 26 let kasneje. Prva faza, ki obsega gradnjo krožišča na Betinu in rekonstrukcijo odseka regionalne ceste Lesce–Bled, bo sklenjena predvidoma do konca letošnjega leta.

Po koncu osamosvojitvene vojne so se na Bled začeli vračati tuji gostje, število nočitev je naraščalo, kar je spodbudilo ustanovitev lokalne turistične organizacije Direkcije za turizem. Kasneje je bila preoblikovana v Turizem Bled, ki ga je poleg občine ustanovilo še 19 podjetij in ustanov, danes pa deluje kot javni zavod. Blejski občinski svet je že na eni od svojih prvih sej sprejel odlok o prometnem in obalnem redu, s katerim so ob Blejskem jezeru omejili parkiranje in kopanje. Še uspešnejšo turistično prihodnost so si zagotovili z vlaganji v objekte, izboljšanjem turistične ponudbe, raznolikimi dogodki ter predstavitvami na svetovnih turističnih borzah. Bled je gostil zabavne, protokolarne, športne in kulturne dogodke mednarodnih razsežnosti, kot so Blejski dnevi, Zimska pravljiča, Festival Bled in Okarina etno festival, ki so pritegnili obiskovalce od blizu in daleč. Zaradi urejenosti kraja in gostoljubnosti so prejeli številna priznanja, ki so potrdila, da je Bled ena najbolj zaželenih in najlepših turističnih destinacij na svetu. Leta 1999 je Blejski grad dokončno prešel v državne roke, že 18 let pa ga upravlja Zavod za kulturo Bled, ki je bil ustanovljen prav v ta namen. Poleg tega je občina ustanovila tudi lastno komunalno podjetje Infrastruktura Bled, ki med drugim skrbi za turistične infrastrukturne objekte.

Nenehno so posvečali pozornost investicijskemu vzdrževanju lokalnih cest v vseh naseljih, hkrati pa si prizadevali za obnovo državnih cest na njihovem območju. Izvajali so gradnjo plinovodnega in kanalizacijskega omrežja, obnavljali so fekalno in meteorno kanalizacijo, polagali cevi za elektriko, kabelsko omrežje in telefon. Rekonstruirali so cestne odseke, gozdne poti, pločnike in javno razsvetljavo ter vlagali v odvajanje in čiščenje odpadnih voda. Denar so namenili za urejanje pokopališč in obnovo poslovnih vežic na Bledu, posodobili so železniški nadvoz na Rečici, zgradili nov most čez Piškovco in manjše krožišče pri diagnostičnem centru. Uredili so vaška jedra Bohinjske Bele in Reber ter stari jedri na Mlinem in Gradu. Nameščali so otroška igrala, ekološke otoke in kolesarske postaje. Leta 2013 je bila izvedena obnova magistralnega vodovoda.

Med pomembnejšimi pridobitvami je bil sodobni urgentni center nujne zdravniške pomoči v Zdravstvenem domu Bled, ki je ob svoji 40-letnici dobil še ultrazvočno

ambulanto. Leta 2010 so ga nadgradili z dvema povsem prenovljenima splošnima ambulantama, letos pa so odprli prizidek zdravstvenega doma, v katerem so urejeni prostori službe nujne medicinske pomoči z dežurno službo ter ambulante za otroke in mladostnike.

Na Bohinjski Beli so zgradili nov dom krajanov, ki so ga odprli ob 110-letnici tamkajšnjega kulturnega društva. Prenove so se lotili tudi v domovih krajanov v Zasipu in Ribnem, v informacijskem centru Triglavska roža, ki je zaživel kot sodobno regijsko in naravovarstveno središče. Obnovili so prostore Turistično-informacijskega centra Bled, Grajsko kopališče in Rikljev spomenik na Straži, kjer je Infrastruktura Bled odprla sankiško progo. Skrbeli so za kakovostno delovanje Ledene dvorane Bled, ki trenutno čaka na celotno prenovo. Zgradili so Zbirni center Bled. Med pomembnimi pridobitvami je bila prenovljena Športna dvorana Bled. Ob nogometnem igrišču so uredili Športni park Bledec, kjer so pred leti obnovili atletsko stezo in ga obogatili s kolesarskim poligonom iz žlindre.

Leto 2004 je zaznamovalo praznovanje častitljive tisoče obletnice prve pisne omembe Bleda. Naslednje leto so pristopili h gradnji centralne čistilne naprave na Mlinem, tedaj največje občinske naložbe, ki je stala 3,2 milijona evrov. Občina je gradnjo zaupala koncesionarju podjetju WTE Wassertechnik, sklenjena pa je bila v letu dni.

Vlagali so v osnovne in podružnične šole ter vrte, jih posodabljali, menjali stavbno pohištvo, gradili nove prostore in jih energetsko sanirali. Leta 2001 so prenovili in posodobili Podružnično šolo v Ribnem, kar je omogočilo uvedbo 9-letnega šolanja v Osnovni šoli Bled. Dve leti zatem sta novo telovadnico dobili Osnovna šola Gorje in podružnična šola na Bohinjski Beli. Leta 2015 so odprli prenovljen vrtec na Bledu. Trenutno je v pripravi gradivo za obnovo matične osnovne šole na Bledu in večnamenske dvorane.

Uspešni so bili pri črpanju evropskih in državnih sredstev. Med drugim jim je evropska sredstva uspelo pridobiti za ureditev veslaškega centra v Mali Zaki in ciljne regatne arene v Veliki Zaki. Obnovili so lesene pomole ter cesto med tribunama v Mali in Veliki Zaki. Za evropska sredstva so uspešno kandidirali s projekti obnove starega jedra vasi Grad, čolnarne pri Grajskem kopališču in Vile Zora, v kateri domuje občinska uprava.

Leta 2008 so začeli pripravljati načrte za severno razbremenilno cesto. S pomočjo državnih sredstev je gradnja stekla sedem let kasneje in bila dokončana leta 2018. Naložba je bila vredna 4,3 milijona evrov. V letu 2008 se je z odprtjem prenovljenih muzejskih prostorov in muzejske zbirke zaključila tudi prva faza desetletnega projekta celostne obnove Blejskega gradu. Novo podoba je dobivala Festivalna dvorana Bled.

Leta 2022 je stekla gradnja kolesarske povezave med Bledom in Bohinjem, zaživel je Medgeneracijski center Vezenine Bled na nekdanjem degradiranem območju, kjer je stala tovarna Vezenine Bled. Ob njem so odprli 60 oskrbovanih stanovanj, ki so last Nepremičninskega sklada pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Na mestu nekdanjega bencinskega servisa je zaživela tržnica in prva trgovina brez embalaže na Bledu.

Na Betinovem klancu so konec leta 2022 zasadili prvo lopato, s tem pa naznanili začetek gradnje prve faze južne razbremenilne ceste.

/ FOTO: TINA DOKL

Ob letošnjem občinskem prazniku so odprli prizidek Zdravstvenega doma Bled, v katerem so urejeni prostori službe nujne medicinske pomoči z dežurno službo ter ambulante za otroke in mladostnike.

/ FOTO: GORAZD KAVČIČ

Bled, ki so ga potovalni novinarji medijske hiše CNN lani uvrstili med petindvajset najlepših krajev na svetu, vsako poletje zaživi v vsej svoji rajski podobi tudi po zaslugi živahnega turističnega in prireditvenega dogajanja.

/ FOTO: TINA DOKL

Občina Tržič

**Pavel Rupar, župan
od 1994 do 2006**

**Borut Sajovic, župan
od 2006 do 2022**

**Dušan Bodlaj,
leta 2022 podžupan,
ki je začasno opravljal
funkcijo župana**

**Peter Miklič župan
od 2022**

Tržič je bil nekdaj močno industrijsko središče, zdaj je to podjetniško naravnana razvojna občina in zaradi naravnih in kulturnih lepote vse bolj turistično zanimiva. Tržičani cenijo, da lahko pijejo kakovostno vodo iz lastnih virov, v občini so poskrbeli za urejeno komunalno infrastrukturo, ceste, vzgojo in izobraževanje, zdravstvo, pogoje za kulturo in šport ... Znani so po tradicionalnih in dobro obiskanih prireditvah.

Občino Tržič je tri mandate najprej vodil župan Pavel Rupar, zatem štiri mandate Borut Sajovic, nekaj mesecev v letu 2022, ko je Sajovic postal poslanec državnega zbora, je vjati do lokalnih volitev prevzel Dušan Bodlaj. Na zadnjih volitvah leta 2022 so občani za župana izvolili Petra Mikliča.

Pred tridesetimi leti so že imeli vizijo, najprej pa je bilo treba poskrbeti za temelje z obnovo komunalne infrastrukture in cest, novimi vodohrani in povezovalnimi vodovodi, s katerimi občanom zagotavljajo pitno vodo. V letih med 1995 in 1998 so zgradili tržiško obvoznico (most čez Tržiško Bistrico, most s priključkom čez Mošenik in od Blejske ceste do Goloba), s čimer je bil olajšan dostop do zdravstvenega doma. V letih od 2008 do 2011 je bil izveden tedaj eden najzahtevnejših projektov. V večjem delu občine so obnovili vodovodno omrežje, dogradili kanalizacijo, postavili sodobno centralno čistilno napravo na Brezovem. Med prioriteta ostajajo investicije v tržiške vodotoke z gradnjo podpornih zidov, zaplavnih pregrad, protipoplavnih nasipov, kajti naravne ujme tržiški občini ne prizanašajo. Še vedno je živ spomin na silovito neurje leta 2018 s hudimi poplavami v zgornjem delu občine, Jelendol in Dolina sta bila odrezana od sveta. Od začetka sanacije do konca leta 2020 je bilo za to namenjenih več kot pet milijonov evrov. Tudi lani avgusta naravna ujma nekaterim delom občine ni prizanesla. Nekatere, še posebno večje projekte v občini so sofinancirali z nepovratnimi državnimi in evropskimi sredstvi.

Postopoma so obnavljali domove krajanov, pomembna stičišča druženja. Dograjevali so javno razsvetlavo, obnavljali občinska stanovanja, mrliške vežice ... Tržiški otroci so v novem tisočletju vstopili v novo stavbo OŠ Tržič. Kasneje so k šoli zgradili še večnamensko športno Dvorano tržiških olimpijcev. OŠ Bistrica je dobila prizidek, vlagali so v podružnične šole, širitev OŠ Križe z vrtcem pa je projekt v izvajanju. Lepo so urejena številna otroška igrišča.

Kino Tržič je postal Kulturni center Tržič, vsebino mu dajejo številne prireditve. Obnovili so stavbo Glasbene šole Tržič. V letih 2013 in 2014 je potekala obnova dotrajanega kopališča v Tržiču z namenom ureditve sodobnega kompleksa z dvema bazenom, pokritim avditorijem in gostinskimi objekti. Že v prvem letu je Gorenjsko plažo v nekaj mesecih obiskalo skoraj deset tisoč ljudi. V letu 2018 so pozdravili stotisočega obiskovalca.

Obnovili so staro šolo v Dolini za potrebe Razstavno-izobraževalnega središča, smučišče na Zelenici pa se je preoblikovalo v raj za turno smučanje in pohodništvo ter druge športno-rekreativne dejavnosti. Leta 2012 so odprli novi planinski dom na Zelenici z gornjskim učnim centrom. Večino denarja za gradnjo sta zagotovila Občina Tržič in Planinsko društvo Tržič. Skakalni center Sebenje je postal bogatejši med drugim za urejeno športno telovadnico. Ne le šport, tudi kultura je doma na Tržiškem. Občina Tržič se turistično razvija. Šentanski rudnik postaja vse večja turistična znamenitost, ki so jo že pred leti odprli za vodenja. V Dovžanovi soteski so sanirali serpentino pod plezališčem v Dovžanovi soteski, na vstopu v sotesko je urejena informacijska točka. Čudovita je tudi Pot treh zvonov. Ne samo razglede, planinske postojanke na Tržiškem ponujajo tudi kulinarčna doživetja.

Med pomembnejšimi projekti je Slovenski smučarski muzej, ki je zaživel v Tržiškem muzeju, vrednem ogleda s svojo bogato zbirko, in pa pridobljeno lastništvo kulturnega spomenika državnega pomena – taborišče Ljubelj. S pomočjo evropskih sredstev so energetske sanirali in zunanje uredili Paviljon NOB. Leta 2017 so v Tržiču postavili skulpturo tržiškega zmaja, povezanega z legendo o nastanku Tržiča.

Trudijo se za enakomeren razvoj vseh 13 krajevnih skupnosti. Tako je bila denimo v Kovorju s pomočjo evropskih sofinancerskih sredstev zgrajena večnamenska stavba skupnega pomena, sredstva sta prispevali tudi Občina Tržič in Krajevna skupnost Kovor, v Križah so lepo uredili Kriški trg, postavili so nekaj krožišč po občini, obnovili večnamensko telovadnico na Balosu, vzpostavili pametna parkirišča ... V krožišču pri Sokolnici stoji »luč na gavge«, spomin na preteklost, povezano s čevljarstvom.

Leta 2021 so bili uspešni na sofinanciranem razpisu za DRR2, večmilijonem projektu, s katerim so dogradili manjkajočo infrastrukturo za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode na območju aglomeracije Tržič. S tem je bila na tem območju dosežena 98,77-odstotna priključenost na enoten kanalizacijski sistem, ki se zaključuje s Centralno čistilno napravo Tržič.

Leta 2021 se je začel projekt energetske sanacije gradu Neuhaus in Tržiškega muzeja, letos tudi gradnja prizidka k Zdravstvenemu domu Tržič, ki se srečuje z veliko prostorsko stisko. Letos so začeli tudi projekt Park Radetzky, v načrtu je ureditev atrija občinske stavbe in območja tržnice v Tržiču. Letos so prvič uspešno uvedli participativni proračun. Uredili bodo tudi muzejski vrt pri Tržiškem muzeju in ga nadgradili z vsebinami, primernimi za zgodovinska mesta, kot je Tržič.

V občini si prizadevajo za medgeneracijsko sodelovanje, pozornost zato namenjajo tudi starejšim. Vzpostavljena je mreža za starejše, projekt Prostofer, sodelujejo z Domom Petra Uzarja. Še naprej z gledno skrbijo za komunalno infrastrukturo, ceste ... Zavrtali so tudi že novo vrtino Smolekar, ki bo omogočila večjo zmogljivost črpanja pitne vode ...

Še naprej tudi v aktualnem mandatu revitalizirajo območje nekdanje Bombažne predilnice in tkalnice Tržič. Ohranili in lepo so obnovili nekdanjo vratarnico in lesen gasilski stolp, ki je zgled ohranjanja kulturne dediščine. Območje BPT ima urejen nov vhod, park, most, novo javno cesto. Še letos bo tam zaživel Podjetniški inkubator. Tržič je pobraten s francoskim mestom Sainte-Marie-aux-Mines, srbskim mestom Zaječar in hrvaškim mestom Ludbreg. Je tudi prostovoljcem prijazno mesto. V tržiški raj obiskovalce vabijo tudi prireditve, kot so bili letošnji 50. Mednarodni dnevi mineralov, fosilov in okolja in kot bo Šuštarški praznik na prvo septembrsko nedeljo ali kot so EU ples brez meja, prireditve Doživi srednji vek v Žiganji vasi ...

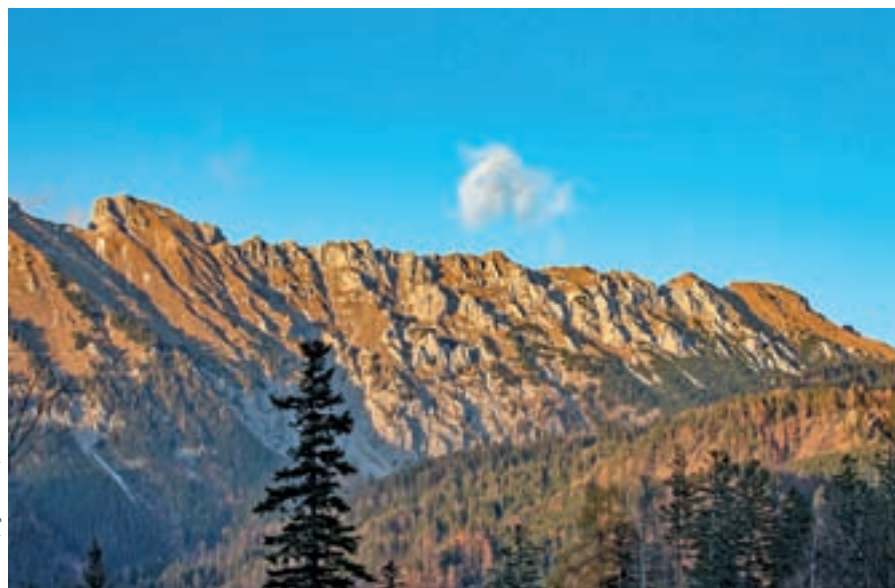

»Luč na gavge« v krožišču pri Sokolnici

/ FOTO: ARHIV OBČINE TRŽIČ

Letošnji že 50. Mednarodni dnevi mineralov, fosilov in okolja / FOTO: ARHIV OBČINE TRŽIČ

Prečudovita narava / FOTO: MIRKO KUNŠIČ

Občina Tržič ima sprejeto Strategijo razvoja turizma 2024-2031, ki poudarja pomen turizma na prostem in kulturnega turizma, ki sta za turistični razvoj Tržiča najprimernejša.

Občina Jezersko

Milan Kocjan, župan
od 1998 do 2010

Jure Markič, župan
od 2010 do 2014

Jurij Rebolj, župan
od 2014 do 2018

Andrej Karničar, župan
od 2018

Jezersko je postalo samostojna občina leta 1998. To je občina z najmanj prebivalci na Gorenjskem, ki jih odlikuje trdna volja, športen duh in želja po razvoju.

Milan Kocjan je postal prvi župan Jezerskega. Po nekaj mandatih ga je nasledil Jure Markič, njega Jurij Rebolj, zdaj pa teče že drugi mandat, kar je župan na Jezerskem Andrej Karničar.

V prvih desetih letih so na Jezerskem tudi s pomočjo državnega denarja urejali za kraj pomembno cestno in drugo infrastrukturo. Del inštalacij so premestili v tla, lotili so se prestavljanja glavnega vodovodnega omrežja. Vsako leto so nekaj denarja namenili obnovam podružnične šole in vrtca, urejanju gozdnih in občinskih cest. Vse do danes jim je uspelo na Jezerskem ohraniti bencinsko črpalko, trgovino, zdravstveno in zobno ambulanto ter bankomat.

Leta 2001 je občina odkupila objekt Storžič, v katerem so uredili občinske prostore. Štiri leta kasneje je bila končana denacionalizacijska zgodba Korotana, kjer so danes poleg kulturne dvorane še podružnica Gorenjskih lekarn, TIC in medgeneracijski center. Leta 2008 je izvajanje javne službe oskrbe s pitno vodo, odvajanjem in čiščenjem komunalne odpadne vode prešlo na javno podjetje Komunala Kranj. Pet let kasneje so končali gradnjo kanalizacije s čistilno napravo, kar je bil do danes verjetno najbolj zahteven, obsežen in pomemben projekt za občino. Zanj so pridobili tudi državna in evropska sredstva.

V zadnjih desetih letih je na Jezerskem vodilna gospodarska panoga postal turizem. Hotel Planinka je kupil Marjan Batagelj, slovenski poslovnež in lastnik Postojnske jame. Po njegovi obnovi so na Jezerskem dobili petzvezdčni butični hotel Vila Planinka. V tem obdobju so na novo zaživeli še štirje večji turistični ponudniki: Vila Koman, Kočna, Cvet gora (najprej Hostel Stara pošta) in turistična kmetija Šenkova domačija, ki je za prenovo objektov kulturne dediščine prejela Steletovo priznanje in nagrado Constructive Alps. Jezersko je leta 2018 postalo prva slovenska članica mednarodnega združenja Gorniške vasi/Bergsteigerdörfer, dve leti kasneje pa bogatejša še za Park Jezersko s tekaškim centrom in smučarsko vlečnico.

Med pomembnejše pridobitve sodita tudi rekonstrukcija državne ceste skozi krajevno središče s pločnikom in opustitev kloriranja pitne vode, ki ga je nadomestila UV-filtracija. Od leta 2020 pa na Jezerskem veliko pozornosti namenjajo umirjanju prometa. Občina je pri lovskem domu Pod Turni zgradila nova parkirišča in s postavitvijo zapornice pomembno omejila dostop z avtomobili v dolino Ravenske Koče.

Jezersko je kot prva občina v Sloveniji vstopilo v združenje Gorniške vasi, fotografija pa prikazuje čarobni trenutek v jezerski dolini. / FOTO: PRIMOŽ ŠENK

Občina Preddvor

Turizem, podjetništvo in kmetijstvo so bile glavne dejavnosti, na katerih je Občina Preddvor začela graditi svojo prihodnost.

Najprej je občino vodil Miran Zadnikar. Po dveh mandatih ga je nasledil Franc Ekar, potem se je na župansko mesto vrnil Zadnikar, drugi mandat pa je zdaj župan Preddvora Rok Roblek.

Od začetka so v občini vlagali v cestno in pripadajočo infrastrukturo, v zadnjih letih obnavljajo in rekonstruirajo mostove. Urejali so kanalizacijsko omrežje, obnavljali podružnično šolo v Kokri, investirali v osnovno šolo v Preddvoru. Ukvarjali so se tudi s sanacijami jezera Črnava. Že pred letom 2000 se je začela porajati ideja o športnem parku, ki so ga najprej načrtovali v predelu Preddvora, imenovanem Voke. Prestavili so ga v okolje Bel. Športni park Preddvor bodo uradno odprli konec letošnjega avgusta.

Projekt daljinskega ogrevanja na lesno biomaso je sicer zaživel, a ne v polnosti. Sofinancirala ga je tudi država in evropski skladi. Od občine je leta 2021 prevzela koncesijo za upravljanje z daljinskim sistemom ogrevanja na biomaso družba Ekoenergo, ki je del skupine Interenergo in Kelag.

V letu 2009 je bila finančno največja investicija v občini obnova infrastrukture v Novi vasi in delu Preddvora. V naslednjih desetih letih je občina dobila nov zdravstveni dom, knjižnico in vrtec ob osnovni šoli, ki sledi načelom pasivne gradnje. Preddvor je z občinama Naklo in Kranj sodeloval pri gradnji magistralnega vodovoda Bašelj–Kranj. V letu 2015 so petim vasesm v občini, po katerih poteka omenjeni vodovod, uredili celotno infrastrukturo s pomočjo evropskih virov. Gradnja kanalizacije in čistilne naprave v Tupaličah je najpomembnejši projekt v tem obdobju.

Država je po letu 2020 rekonstruirala regionalno cesto skozi Tupaliče, s pomočjo kohezijskih sredstev se je v občini leta 2021 začela energetska sanacija občinske stavbe ter obnova nekdanje poslovalnice TD Preddvor na Goričici. V okviru projekta Turizem ribjih doživetij so uredili zahodno obalo jezera Črnava, Poslovna cona Preddvor je letos dobila vso potrebno infrastrukturo in začela se je gradnja objektov. Grad Dvor je v občinske roke prešel leta 2014, leta 2021 pa dobil novega najemnika. Uspešno so ga sanirali in odprli za javnost. Gradnja športne dvorane z razširitvijo osnovne šole pa ni le največja naložba v občini v zadnjih letih, temveč predstavlja največjo investicijo v občini doslej. Vrednost projekta je več kot 7 milijonov evrov. Med večje investicije po letu 2020 sodita tudi gradnja vodovoda Možjanca s črpališčem vode v Tupaličah in širitvijo ceste v večjem delu od Tupalič do Možjance ter gradnja vodovoda in kanalizacije z vso sovpadajočo infrastrukturo v Mačah.

Miran Zadnikar, župan
od 1994 do 2002
ter od 2006 do 2018

Franc Ekar, župan
od 2002 do 2006

Rok Roblek,
župan od 2018

Občina Preddvor, Dvorski trg 10, 4206 Preddvor

Nadgradnja osnovne šole s športno dvorano se zaključuje. / FOTO: ALENKA BRUN

Mestna občina Kranj

Mestna občina Kranj je gospodarsko, kulturno, izobraževalno in športno središče Gorenjske, ki zadnja leta veliko pozornosti usmerja tudi v trajnostne ukrepe in mobilnost ter pametno skupnost.

**Vitomir Gros, župan
od 1990 do 1998**

**Mohor Bogataj, župan
od 1998 do 2006 in
od 2010 do 2014**

**Damijan Perne, župan
od 2006 do 2010**

**Boštjan Trilar, župan
od 2014 do 2018**

**Matjaž Rakovec, župan
od 2018**

Mestna občina Kranj je največja od šestih občin, ki so nastale z razdelitvijo nekdanje Občine Kranj. Ob nastanku pred tridesetimi leti je imela 50.863 prebivalcev, v treh desetletjih pa se je število prebivalstva po podatkih državnega statističnega urada povečalo na 57.138. Na prirast prebivalstva je v največji meri vplivalo priseljevanje, približno tisoč prebivalcev pa je Kranj pridobil tudi zaradi naknadne priključitve Krajevne skupnosti Hrastje, ki se je leta 2002 odcepila od Občine Šenčur.

V prvem obdobju po osamosvojitvi Slovenije je tedaj še Občino Kranj vodil Vitomir Gros, ki je bil leta 1994 izvoljen tudi za prvega župana nove Mestne občine Kranj. Leta 1998 ga je za dva mandata na županskem položaju nasledil Mohor Bogataj, za njim je leta 2006 vodenje občine prevzel Damijan Perne, leta 2010 pa so volivci Bogataju zaupali še en županski mandat. V letih 2014–2018 je bil župan Boštjan Trilar, od leta 2018 naprej pa županuje Matjaž Rakovec.

Začetna leta nove občine so zaznamovala odprtja novih športnih in šolskih objektov v Kranju – pokritega olimpijskega bazena, športne dvorane na Zlatem polju, osemletne Osnovne šole Orehek, štirirazredne podružnične šole na Trsteniku in Fakultete za organizacijske vede na Zlatem polju. Ob vojašnici na Zlatem polju je zrasel tudi sodoben gasilski reševalni center. Kmalu so se lotili tudi gradnje komunalne infrastrukture po občini, gradnje novega mostu čez Kokro ter razširitve Ceste Staneta Žagarja in Oldhamske ceste v Kranju.

Po letu 2000, ko je bil podpisan sporazum o delitvi premoženja med šestimi novonastalimi občinami, so se usmerili v obnovo mestnega središča – od Prešernovega gaja, mestnega obzidja in trgov do Layerjeve in Kranjske hiše. Obnovitvena dela so v glavnini končali v letih 2011 in 2012 z obsežno prenovo gradu Khislstein in treh kranjskih stolpov. V teh letih so dograjevali in obnavljali osnovne šole in vrtce, nadaljevali gradnjo in obnovo kanalizacijskega ter vodovodnega omrežja predvsem po podeželju, okrepila se je gradnja občinskih stanovanj. Na Gorenji Savi je zrasedla nova 100-metrška skakalnica v okviru Državnega panožnega nordijskega centra v Kranju. Zgradili so prizidek k Zdravstvenemu domu Kranj s prostori reševalne postaje in ambulante Nujne medicinske pomoči ter odprli veliki in otroška bazena na letnem kopališču, kjer je leta 2003 potekalo evropsko prvenstvo v vaterpolu.

V letu 2011 je Mestna knjižnica Kranj dobila nove sodobne knjižnične prostore v nekdanji veleblagovnici Globus, dve leti kasneje so zagnali največjo investicijo v komunalno infrastrukturo v zadnjih štiridesetih letih na Gorenjskem, tj. GORKI – projekt odvajanja in čiščenja komunalnih voda v porečju zgornje Save – 2. sklop. Investicijo, vredno skoraj 40 milijonov evrov, je podprl Kohezijski sklad Evropske unije. Med drugim so zgradili povezovalna kanala z občinama Šenčur in Naklo ter povečali Centralno čistilno napravo Kranj na Zarici. Prav tako s pomočjo kohezijskih sredstev so sočasno – do leta 2015 – zgradili magistralna vodovoda Bašelj–Kranj in Zadruga–Naklo. Leto kasneje je občina zgradila tudi vodovod Javornik, s katerim je zagotovila nemoteno oskrbo s pitno vodo prebivalcem vasi na pobočjih Sv. Jošta. Nove telovadnice so dobile podružnični šoli v Besnici in Žabnici ter Osnovna šola Stražišče.

Na prehodu v tretje tisočletje so se v Kranju usmerili v uvajanje trajnostnih ukrepov. Že leta 2017 so uvedli sistem izposoje koles KRskOLESOM in električnih

avtomobilov, začeli so urejati nove kolesarske povezave po občini in energetsko sanacijo občinskih stavb. V letu 2019 so se lotili projekta GORKI2 za izgradnjo fekalne kanalizacije in sočasno novega vodovodnega omrežja v naseljih Britof, Predoslje, Orehovlje in Mlaka. Projekt, vreden 16,5 milijona evrov, sta podprli tudi Evropska unija in država, dokončali so ga v dveh letih. V letu 2020 so prav tako s pomočjo evropskih sredstev končali obnovo in rekonstrukcijo nekdanje ekonomske šole za potrebe zdajšnje Osnovne šole Janeza Puharja Kranj Center in vrtca. Istega leta so izvedli pilotni projekt pametne skupnosti Pametna Mlaka za zbiranje, prikazovanje in analizo podatkov iz pametnih števecov za elektriko, vodo in plin.

V zadnjih letih sta med največje občinske projekte, ki jih je sofinancirala tudi Evropska unija, spadali ureditvi novih prostorov Kovačnice v nekdanjih poštnih prostorih in Glasbene šole Kranj v nekdanji gradbeni šoli v starem mestnem jedru. S pomočjo sredstev Evropske unije in Eko sklada so zgradili

Rast Mestne občine Kranj v zadnjih tridesetih letih se odraža tudi na njenem proračunu. Od začetnih približno treh milijard slovenskih tolarjev, kar bi ob tedanjem tečaju znašalo okoli 20 milijonov evrov, se je proračun okrepil na skoraj 75 milijonov evrov v letu 2023.

prizidek s telovadnico in učilnicami k Osnovni šoli Staneta Žagarja. Odprli so nov vrtec Biba v Bitnjah in center za dnevno varstvo starejših na Planini. Nadaljevali so gradnjo kolesarskih povezav po občini. V letu 2022 so uvedli participativni proračun in pristopili k vzpostavitvi digitalne platforme za pametna mesta v najširšem obsegu, v letošnjem letu pa so uvedli mestno kartico CeKR, ki je za občane brezplačna. Gre za eno najbolj naprednih kartic na svetu, ki omogoča identifikacijo uporabnika ter plačevanje storitev in blaga kjer koli po svetu ali spletu, uporabnikom pa prinaša tudi različne ugodnosti. Občina je kupila osem električnih avtobusov za mestni promet, nadaljevali so energetsko sanacijo občinskih stavb, izvedli rekonstrukcijo mostu čez Savo na Ljubljanski cesti. Zagnali so tudi največji razvojno-investicijski projekt v zadnjih desetletjih – gradnjo Poslovne cone Hrastje. Mestna občina Kranj si ob tem prizadeva za gradnjo regijske bolnišnice in nov dom starejših občanov na Zlatem polju.

Lotili so se tudi ozelenitve mesta, tako so v zadnjih štirih letih po Kranju zasadili več kot tisoč dreves, na degradiranih območjih so uredili nova parka – Park slovenske himne in Bleiweisov park. Prizadevajo si tudi za povečanje lokalne prehranske samooskrbe v okviru dinamičnega nabavnega sistema.

Zaradi številnih vlaganj v ukrepe trajnostnega razvoja je Mestna občina Kranj leta 2022 postala del Misije 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest do 2030, leta 2023 pa jo je Evropska komisija imenovala za evropsko destinacijo odličnosti.

V prizadevanjih za bolj zeleni Kranj je bilo posajenih več kot tisoč dreves, v mestu so odprli tudi dva nova parka – Bleiweisov park (na sliki) in Park slovenske himne. / FOTO: MEDIASPEED

V skrbi za starejše je Mestna občina Kranj leta 2022 odprla center za dnevno varstvo starejših na Planini (na sliki), pridobivajo pa tudi gradbeno dovoljenje za nov dom starejših občanov na Zlatem polju. / FOTO: TINA DOKL

Mestna občina Kranj veliko vlaga tudi v izboljšanje šolskih in vrtčevskih prostorov. Na sliki je novi vrtec Biba v Bitnjah. / FOTO: MEDIASPEED

Občina Šenčur

Franc Kern, župan
od 1994 do 2002

Mirko Kozelj, župan
od 2002 do 2014

Ciril Kozjek, župan
od 2014

Občina Šenčur je bila ob ustanovitvi tako po številu prebivalcev kot po obsegu največja med novimi občinami, ki so nastale po razdelitvi nekdanje kranjske občine. Sprva je štela 7.877 prebivalcev in obsegala 43,2 kvadratnega kilometra. Po odcepitvi vasi Hrastje leta 2002 se je njena površina zmanjšala na 40,3 kvadratnega kilometra, danes pa v njej živi 8.786 prebivalcev. Združuje dvanajst naselij: Hotemaže, Luže, Milje, Olševak, Prebačevo, Srednja vas, Šenčur, Trboje, Žerjavka, Visoko, Voglje in Voklo. Občino so vodili trije župani: Franc Kern, Mirko Kozelj in aktualni Ciril Kozjek.

Ko je Šenčur postal samostojna občina je imel urejeno poslovno-trgovsko središče z bančno poslovalnico, pošto, več trgovinami, športni park in osnovno šolo, v kateri sta bila tudi dva vrtčevska oddelka, Podružnično šolo Voklo in dva vrtčevska oddelka zunaj centra. Že v prvih letih po ustanovitvi so začeli izvajati nove naložbe in skrbeli za enakomeren razvoj vseh naselij. V stavbi nekdanje hranilnice in posojilnice so uredili zdravstveno postajo, lekarno in prostore za delovanje občinske uprave. Veliko pozornost so namenili obnovi cest, ki so bile v slabem stanju. Vsaka vas je dobila nove cestne odseke, obnavljali so javno razsvetljavo, fekalno kanalizacijo, vodovodno omrežje in pločnike. Sledila so številna vlaganja v rekonstrukcije in gradnje kolesarskih ter peš povezav. Postavljali so avtobusne postaje, otroška igrišča, fitness naprave, električne polnilnice, urejali krajevne, vaške in gasilske domove ter energetsko sanirali javne objekte. V okviru vzdrževanja domov so bila izvedena številna dela, vključno z legalizacijo objektov, investicijskimi vzdrževalnimi deli in novogradnjami. Sredstva so namenjali za razvoj vseh njihovih prostovoljnih gasilskih društev, za nakup opreme in vozil ter izobraževanje članov.

Leta 1997 je bila celostno urejena Gasilska cesta kot prva cesta v občini, zgrajen pa je bil tudi popolnoma nov vrtec ob Osnovni šoli Šenčur, ki sta se ji pridružili še dve podružnični šoli, na Olševku in v Trbojah. Vse šole in vrtce so prenovili ter prilagodili sodobnim prostorskim standardom z novimi učilnicami in namenskimi prostori. Matična šola je nov prizidek dobila leta 2005, vrtcev v Šenčurju pa leta 2009. Pomembna pridobitev je bila poslovna cona ob regionalni cesti Kranj–Brnik, ki se danes razprostira na 28 hektarih in prispeva h gospodarskemu razvoju ter zagotavlja

Leta 2018 so postavili most nad avtocesto, ki ga odlikujeta sodobna arhitekturna zasnova in kompleksna jeklena konstrukcija. V razponu meri 60 metrov in tehta 58 ton. / FOTO: TINA DOKL

delovna mesta za lokalno prebivalstvo. Ob vходу v poslovno cono na regionalni cesti je občina z lastnimi sredstvi zgradila krožišče.

Na prelomu tisočletja so začeli graditi novo večnamensko športno dvorano ob šenčurski šoli, ki je bila dokončana v letu dni. Uredili so pokopališči v Šenčurju, kjer so posodobili tudi poslovilno vežico, in Trbojah, kjer so med drugim zgradili kamniti zid in uredili grobna mesta na razširjenem delu pokopališča. Leta 2005 je v Šenčurju začel obratovati zbirni center za ločeno zbiranje odpadkov. V Voklem so zgradili nov kulturni dom s športno in kulturno dvorano. V bližini Športne dvorane Šenčur je zasebni investitor zgradil poslovno-stanovanjski objekt, kamor so se preselile lekarna in zdravstvene ambulante. S sodelovanjem pri ureditvi zelenega otoka je Občina Šenčur prispevala k ureditvi krožišča na cesti Kranj–Brnik–Šenčur–Voklo, na katero so leta 2015 postavili skulpturo sv. Jurija.

Leto 2008 si bodo zapomnili po postavitvi spomenika krompirju oziroma kipa Marije Terezije, ki ga je ob sodelovanju Občine Šenčur pri krajevnem domu v Šenčurju postavilo Društvo za priznanje praženega krompirja kot samostojne jedi. Deset let zatem je šenčursko občino zaznamovala postavev kovinskega mostu nad avtocesto, s čimer so poskrbeli za varno kolesarsko in peš povezavo med Šenčurjem in Voklim. Leta 2018 so odprli tudi čistilno napravo v Trbojah, kjer so nekaj let zatem prenovili nogometno igrišče. Vlagali so tudi v športna parka na Visokem in Miljah.

Ob ustanovitvi Občina Šenčur ni imela niti enega metra ločene fekalne kanalizacije, danes pa se ponaša s 100-odstotno pokritostjo s kanalizacijskim omrežjem. Leta 2022 so še zadnji dve izmed dvanajstih vasi, Voklo in Prebačevo, opremili s celovito komunalno infrastrukturo. Obenem so upravljavci drugih komunalnih vodovod nenehno obnavljali ali na novo gradili plinovodno, električno, telefonsko in optično omrežje.

Med pomembne dogodke štejejo podpis pogodbe za gradnjo dolgo pričakovane ceste Britof–Hotemaže, ki bo dokončana letos. Leta 2022 so slovesno odprli prenovljeno Blagnetovo hišo in na novo zgrajeni Medgeneracijski center v središču Šenčurja.

Dočakali so začetek gradnje Doma starejših Šenčur, ki bo odprt v letošnjem letu. Dobili so novo pokrito drsališče z večnamensko športno površino v Športnem parku Šenčur. Ob cesti Voklo–Šenčur pri avtocestnem počivališču Voklo zahod pa so zgradili t. i. parkirišče P+R.

Občina Šenčur se še naprej razvija in si prizadeva za izboljšanje življenjskih pogojev prebivalcev s premišljenim vlaganjem v ključna področja. Trenutno največ naporov usmerja v izvedbo obnove ceste med naselji Voklo in Trboje in izgradnjo namakalnega sistema na območju Trboj, Prebačevega in Žerjavke. Poleg večjih investicij posveča pozornost tudi manjšim projektom, saj verjame, da vsaka naložba prispeva k izboljšanju lokalne skupnosti.

Proračun občine se je skozi leta spreminjal. Ob ustanovitvi je znašal 1,3 milijona evrov prihodkov in 1,2 milijona evrov odhodkov. Danes pa obsega že 13,1 milijona evrov prihodkov in 14,9 milijona evrov odhodkov. Doslej so skupno prejeli tudi približno 10 milijonov evrov evropskih in državnih sredstev.

Občina Šenčur je zagotovila stoo odstotno opremljenost z javno fekalno kanalizacijo v vseh dvanajstih naseljih. Leta 2022 so na Prebačevem položili zadnjo cev kanalizacijskega sistema. / FOTO: TINA DOKL

Občina Šenčur je Blagnetovo hišo odkupila leta 2004, na njeno obnovo pa so čakali 18 let, saj so prenovljeni objekt v uporabo predali leta 2022.

Poleg domačije na mestu gospodarskega objekta so pristopili k novogradnji, kjer je danes Medgeneracijski center. / FOTO: TINA DOKL

Občina Cerklje na Gorenjskem

Franc Čebulj,
župan od 1994

Cerklje so bile ob ustanovitvi občin po razvitosti v zadnji deseterici. Ob naložbenem zamahu so vasi pod Krvavcem v devetdesetih letih začeli imenovati mala Švica. Danes se cerkljanska občina uvršča med najbolj urejene in razvite.

Občino Cerklje že od vsega začetka vodi Franc Čebulj. Dobro se še spominja, kako se je po izvolitvi za župana leta 1994 vprašal, kaj pa zdaj (pred tem je bil sicer aktiven že v tedanji kranjski skupščini, bil je predsednik Krajevne skupnosti Velesovo in športnega društva), in kako je sprva uradoval doma. Prve prostore sta občinska uprava, v kateri je bila najprej le tajnica, in občinski svet, ki ga je kot predsednik vodil Miha Zevnik, dobila v stavbi cerkljanske zadruga. Tudi Zevnik je vsa leta član občinskega sveta, tretjič pa opravlja funkcijo podžupana.

»Zahvaliti se moram vsem generacijam občinskih svetnikov, ker so verjeli v predlagane projekte in jih podprli. Le v enem mandatu je bilo sodelovanje z občinskim svetom izživ,« je ob 30-letnici lokalne samouprave povzel izkušnje Čebulj, hvaležen tudi zaposlenim v občinski upravi – vrsto let majhni, vendar večinoma stalni ekipi, ki je prispevala k izvedbi številnih projektov. »Srečevali smo se z različnimi težavami, občine so pri uresničevanju ciljev odvisne od različnih dejavnikov, najprvo so to zakonodaja in sodelovanje z ministrstvi ter finančna podpora za realizacijo projektov. V mojih mandatih je bilo enajst predsednikov vlad ...«

Najprej ceste

»Ceste so bile ob ustanovitvi občine ozke, polne lukenj, večinoma makadamske, zlasti v hribovitem delu. V sodelovanju s sosednjo Občino Šenčur smo najprej asfaltirali cesto Trata–Šenčur, zaradi slabega stanja ceste skozi Cerklje so se sprožile kritike. V letu 1996 sem bil izvoljen za poslanca, zato nam je v naslednjem letu uspelo doseči celovito prenovo regionalne ceste od Zgornjega Brnika do odseka za Šenturško Goro. Uredili smo še več drugih odsekov,« se je Čebulj ozrl k prvim investicijam.

Lotili so se tudi obnove šolske infrastrukture in zaradi pomanjkanja prostora v tedanjem vrtcu podprli gradnjo Marijinoga vrtca pri cerkljanskem župnišču v letu 1998. Leta 2000 so ob občinskem prazniku v mesecu septembru položili temeljni kamen za večnamensko športno dvorano in nov občinski vrtec, ki je leto kasneje že sprejel otroke. Dvorano z veznim delom šole so v uporabo predali konec leta 2003.

Osnovna šola Davorina Jenka in Podružnična šola Zalog sta bili v letih od 2013 do 2015 deležni tudi energetske sanacije, torej toplotne izolativne fasade, inštalacij in vrtin, s katerimi se ogreva šola.

V letu 2005 so pri osnovni šoli v Cerkljah zgradili še prizidek z moderno kulturno dvorano, ki je bila slavnostno odprta in predana namenu v letu 2007. Postala je priljubljeno prizorišče kulturnih in različnih drugih dogodkov domačih in gostujočih organizatorjev.

Lanska katastrofalna vodna ujma je poleg cestne infrastrukture najbolj prizadela prav kompleks šole in kulturno-športnega centra. Po sanaciji šolskih prostorov je letos spomladi stekla obnova popolnoma uničenega Kulturnega hrama Ignacija Borštnika, za katero se na občini nadejajo, da bo zaključena v septembru; do novega šolskega leta pa naj bi sanirali posledice v športni dvorani, kjer bodo zamenjali športni tlak in obnovili tribune.

Večletna prizadevanja za kvalitetno pitno vodo in kanalizacijo

Preteklo leto se je v zgodovino občine vpisalo tudi z zaključkom izgradnje novega vodovodnega sistema Krvavec, zahtevnega projekta, s katerim so Cerklje skupaj z

Z novim opornim zidom želijo osnovno šolo, vrtec, kulturno in športno dvorano zaščititi pred poplavami. / FOTO: GORAŽD KAVČIČ

občinami Šenčur, Vodice, Komenda in Mestno občino Kranj blizu 30 tisoč občanom in 20 tisoč zaposlenim v gospodarskih družbah zagotovile dolgoročno zanesljivo in kakovostno oskrbo s pitno vodo. Poleg tega naložba prispeva k večji kakovosti življenja in ohranjanju naravnega okolja kot tudi h gospodarskemu razvoju. Gradnja je potekala tri leta, več kot dve desetletji pa sta minili, preden se je sploh začela. Vključevala je ureditev novega vodovodnega zajetja, izgradnjo sodobnega objekta za pripravo pitne vode z ultrafiltracijo, novega vodohrana Taber v Šmartnem ter cevovodnega sistema v dolžini več kot 24 kilometrov z desetimi vozlišči. Občina Cerklje je za izvedbo projekta v vrednosti približno 15 milijonov evrov prispevala 43 odstotkov sredstev. Poleg partnerskih občin sta jo sofinancirali še država in Evropska unija iz Kohezijskega sklada.

Pred investicijo v medobčinski vodovodni sistem so velike izgube pitne vode v občini Cerklje izboljševali z menjavo azbestnih vodovodnih cevi, v sklopu novogradenj komunalne infrastrukture po vaseh ter s priključevanjem objektov na javno vodovodno omrežje, kjer so imeli še vaške vodovode. V letu 2000 so zgradili vaški vodovod Lenart–Sidraž, nato v letu 2007 Ambrož–Stiška vas, kjer se dodatni viri zagotavljajo iz vodnega zajetja Blate, ki je bilo ob avgustovskih poplavah na meji velike ogroženosti. Na Štefanji Gori so v letu 2018 zgradili novi vodovod in vodohran s pripravo pitne vode. Opravili so tudi sanacijo na vodnem viru Davovec.

Gradnjo kanalizacije so zagnali na prehodu v novo tisočletje. Najprej so na čistilno napravo – zgradili so jo v Češnjevku – speljali odpadne vode iz zahodnega dela občine.

Po nadgradnji čistilne naprave v Domžalah, pri kateri je cerkljanska občina sodelovala kot soinvestitorica, se iz celotnega doslej zgrajenega omrežja – v nižinskih vaseh je ponekod treba zgraditi še nekaj sekundarnih kanalov – stekajo do te naprave.

V teku je celostna ureditev komunalne infrastrukture (kanalizacija in vodovod) na Štefanji Gori.

Naslednji cilj je izgradnja kanalizacije s Krvavca do doline ravno tako s sočasno obnovo vodovoda in druge infrastrukture. Občina si za izvedbo tega projekta prizadeva že nekaj let; glede na to, kako visok finančni zalogaj se obeta (ocene kažejo več kot 10 milijonov evrov), želi pridobiti evropska sredstva, za to pa je pogoj dva tisoč stalno prijavljenih prebivalcev.

Drugi projekti

Temeljni razvoj Občine Cerklje na Gorenjskem se je začel z nakupi zemljišč in objektov ter prostorskimi akti za celotno področje občine od leta 1995 do 2005. Pomemben je tudi veliki met umestitve v prostor več poslovnih con ob Letališču Brnik.

Uspešni so bili pri črpanju nepovratnih sredstev, ko so se lotili rekonstrukcije in spremembe namembnosti Petrovčeve domačije, v kateri so zdaj turistično-informativni center, knjižnica, galerija in muzej. Pri gradnji Doma Taber v Šmartnem, ki je bila poleg projekta oskrbe s pitno vodo ena največjih naložb, je Občina Cerklje kot lastnica uspešno oddala vlogo, na podlagi katere je Dom Taber prejel nepovratna sredstva iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Pred štirimi leti so zgradili zdravstveni dom, obenem so zaključili prenovo središča Cerkelj, v sodelovanju s kamniško občino pa asfaltirali še zadnji makadamski odsek v občini (Cerkljanska Dobrava–Vrhovje).

»Sredstva namenjamo tudi za ohranjanje kulturne dediščine, za delovanje gasilskih in drugih društev ... V Velesovem imamo nogometni center, kjer gradimo veliko igrišče z umetno travo, tribunami, reflektorji in vso drugo opremo.« Ob tem je župan še dodal, da ga veseli bogata društvena dejavnost in bera drugih dosežkov, ki so sooblikovali današnjo podobo občine.

V Nogometnem centru Velesovo gradijo še veliko nogometno igrišče z umetno travo.

/ FOTO: GORAZD KAVČIČ

V 30 letih Občine Cerklje na Gorenjskem se je veliko gradilo. Med najpomembnejšimi projekti so 185 kilometrov asfaltiranih cest s širitvijo in deloma zgrajenimi pločniki z javno razsvetljavo, Nogometni center Velesovo, izgradnja Marijinega vrtca in prizidek k vrtcu Murenčki pri Osnovni šoli Davorina Jenka, obnova in prizidek učilnic k osnovni šoli, prizidek večnamenske športne dvorane, Kulturni hram Ignacija Borštnika, Zbirni center za ločeno zbiranje odpadkov, nov gasilski dom v Cerkljah, Zdravstveni dom Cerklje ter krvavški vodovod. Zgrajena je tudi kanalizacija po skoraj vsem nižinskem delu občine z obnovo vodovodne infrastrukture. Odkupili so Petrovčevo hišo, Hribarjevo vilo in stavbo podjetja Živila Kranj, v kateri ima danes občina svoje prostore. V tej stavbi sta še Pošta Slovenije in Gorenjska banka.

Občina Naklo

Ivan Štular,
župan od 1994 do 2010

Marko Mravlja,
župan od 2010 do 2018

Ivan Meglič,
župan od leta 2018

Popotnik, ki bi se po tridesetih letih vrnil v občino Naklo, bi se verjetno izgubil in krajev ne bi prepoznal. Narejeni so bili izjemni premiki in viden je izjemen razvoj krajev. Lahko se pohvalijo s sodobno osnovno šolo in Biotehniškim centrom Naklo, obnovljenima podružničnima šolama, kakovostno vrtčevsko in zdravstveno oskrbo, domom za starejše občane ... V vseh teh letih jim je uspelo dodobra posodobiti velik del vodovodnega omrežja, cest, meteorne kanalizacije ter druge infrastrukture. Stalno posvečajo skrb občanom, od najmlajših do najstarejših.

Za občino Naklo se je izkazalo, da je bila reforma lokalne samouprave ena najuspešnejših in najkoristnejših reform v vsej zgodovini samostojne slovenske države. Pred tridesetimi leti so potekali intenzivni pogovori o tem, ali naj bo Naklo samostojna občina ali ne, čeprav so takrat izpolnjevali zelo malo pogojev zanjo. Takrat je v treh krajevnih skupnostih (Naklo, Duplje in Podbrezje) živel 4.700 ljudi, danes kar nekaj sto več. V tem okolju so bile tri podružnične šole, otroci višjih razredov pa so v dveh izmenah obiskovali Osnovno šolo Franceta Prešerna v Kranju. Imeli so tri skromne knjižnice, nobenega zdravnika, lekarno ..., po razkopanih cestah pa so iz luž rastle smrečice, ki so jih posadili besni občani.

Popotnik, ki bi se danes, po tridesetih letih, vrnil v občino Naklo, bi se verjetno izgubil in krajev ne bi prepoznal. Narejeni so bili izjemni premiki in viden je izjemen razvoj krajev po občini Naklo. Zgradili so novo, sodobno osnovno šolo s športno dvorano in športnim parkom ter nov vrtec v Naklem, nov večnamenski objekt z zdravstvenim delom, lekarno, prostori za občino in čudovito knjižnico. Nedaleč stran je bil zgrajen nov dom starejših občanov. Tudi obe podružnični šoli sta bili temeljito obnovljeni. V Strahinju je zrasel sodoben srednje- in višješolski center s hlevi, delavnicami in veliko športno dvorano. Poleg navedenih novih objektov jim je uspelo v vseh teh letih dodobra posodobiti velik del vodovodnega omrežja, cest, meteorne kanalizacije ter druge energetske in komunikacijske infrastrukture. V vseh teh letih ji je uspelo več kot devetdesetim odstotkom občanov omogočiti priklon na novozgrajeno fekalno kanalizacijo. To jim je omogočilo skrbno ravnanje z občinskim proračunom, del sredstev za nekatere projekte pa so zagotovili tudi z uspešno kandidaturo na javnih razpisih za nepovratna državna in evropska sredstva.

Velik del občinskih sredstev je bil namenjen tudi izboljšanju požarne varnosti. V teh letih so svojim gasilskim društvom omogočili nakup enajstih novih gasilskih vozil, od manjših do največjih. V teh letih so številnim lokalnim društvom v občini Naklo, ki delujejo na področju kulture, športa in turizma, omogočili nemoteno delovanje. Vsi trije kulturni domovi so bili ustrezno obnovljeni in so deležni rednega vzdrževanja. Zgrajene so bile kolesarske povezave, urejen tudi Mladinski športni park v Naklem s pokritim drsališčem. Stalno posvečajo skrb občanom, od najmlajših do najstarejših. Po vsej občini je dovolj otroških igrišč, starejšim prebivalcem omogočajo pomoč na domu in brezplačne prevoze do zdravnika.

V občini se je v vseh teh letih močno izboljšala tudi turistična ponudba. Občina Naklo se je v teh letih razvila v zanimivo turistično destinacijo, ki jo turisti z veseljem obiskujejo in se v njej zadržujejo, še posebno po izgradnji novega avtocestnega priključka Naklo. Občina se lahko pohvali z obnovljeno kulturno dediščino, ki jo tako turisti kot tudi domačini obiskujejo in občudujejo.

Danes, po tridesetih letih, je Naklo dobro razvita občina z odlično poslovno cono, kjer je več delovnih mest, kot je v občini delovno aktivnih prebivalcev. V občini je urejeno varstvo otrok ter sta zagotovljena kakovostno izobraževanje in tudi varna starost. Z velikim veseljem in ponosom se ozirajo na tridesetletno prehojeno pot.

Občina Železniki

Tridesetletnica Občine Železniki je v znamenju dveh nadvse pomembnih naložb: obvoznice mimo starega dela mesta in gradnje protipoplavne zaščite.

Občina Železniki je leta 1994 nastala kot ena od štirih naslednic nekdanje škofjeloške občine. Prvi župan nove občine je bil Alojzij Čufar, ki ga je leta 1998 nasledil Mihael Prevc. Po njegovi izvolitvi v državni zbor leta 2011 je občino nekaj mesecev vodil tedanji podžupan Janez Ferlan, na nadomestnih volitvah leta 2012 pa je župan postal Anton Luznar. S te funkcije se je poslovil leta 2022, ko so volivci županski mandat zaupali Marku Gasserju. Občina je po podatkih statističnega urada v začetku letošnjega leta imela 6672 prebivalcev, ob nastanku pred 30 leti pa približno 40 manj. Po ustanovitvi je bila ena največjih občinskih investicij gradnja novega vrtca v Železnikih, veliko denarja so namenjali urejanju komunalne infrastrukture. Največji občinski projekt drugega mandata je bila športna dvorana v Železnikih, ki so jo odprli leta 2002. Država je postopoma urejala regionalne ceste po Selškem, občina pa že od začetka skuša čim več vlagati v občinske ceste; imajo jih namreč kar 220 kilometrov. Občino so večkrat prizadele poplave, najhuje leta 2007, ko so terjale tri smrtne žrtve in povzročile ogromno škode. Kasnejša leta so bila v znamenju odpravljanja posledic povodnji, vključno z obnovo povsem razdejane regionalne ceste v Davčo. Leta 2021 so vendarle dočakali začetek izvajanja težko pričakovanega državnega projekta izboljšanja poplavne varnosti. Protipoplavne ukrepe v Železnikih so že izvedli, v prihodnjem letu pa naj bi končali še gradnjo visokovodnega zadrževalnika pod Sušo. V Železnikih je vodnim ureditvam sledila še gradnja obvoznice mimo starega dela mesta, ki bo končana predvidoma sredi letošnjega leta. Prizadevajo si tudi za čimprejšnji začetek rekonstrukcije regionalne ceste iz Škofje Loke v Selško dolino. Številne investicije so izvedli s pomočjo državnih in evropskih sredstev: širokopasovno omrežje do odročnih krajev, vodohran v Plenšaku, kanalizacijski sistem Selca–Dolenja vas, posodobitev čistilne naprave na Studenem, obnovo vodovoda v Železnikih, kolesarsko povezavo od Plenšaka do Selc, ureditev trgov v Železnikih ... Občina Železniki se je leta 2016 pobratila s hrvaškim mestom Lepoglava. Zadnja leta poglobljajo stike tudi s tirolskim Innichenom, domovino njihovih prednikov. Na Selškem so ponosni na bogato dediščino, ki jo ohranjajo tudi s pomočjo odmevnih prireditev, kot so Čipkarski dnevi in Dan teric. Ponos občine so tudi uspešni športniki na čelu s smučarskimi skakalci iz družine Prevc.

Občina Železniki, Čehinja 48, 4228 Železniki

Izvedbi protipoplavnih ukrepov na Selški Sori v Železnikih je sledila še gradnja težko pričakovane obvoznice, ki bo končana predvidoma sredi letošnjega leta. / FOTO: SIMON BENEDIČIČ

Alojzij Čufar,
župan od 1994 do 1998

Mihael Prevc,
župan od 1998 do 2011

Anton Luznar,
župan od 2012 do 2022

Marko Gasser,
župan od 2022

Občina Žiri

Bojan Starman, župan
od 1994 do 2010

Janez Žakelj, župan
od 2010 do 2022

Franci Kranjc, župan
od 2022

Po kazalnikih razvitosti in kakovosti življenja se v vrh slovenskih občin že vrsto let uvršča tudi Občina Žiri. Na samostojno pot je občina stopila z izredno slabo dediščino na področju komunalne in cestne infrastrukture, zato so se takoj lotili pospešenega urejanja cest, zlasti na podeželju, gradnje kanalizacijskega omrežja in obnove dotrajanega vodovoda. S pomočjo izdatne pomoči iz evropskega kohezijskega sklada so pred desetimi leti odprli tudi posodobljeno in razširjeno čistilno napravo.

Občino z dobrimi pet tisoč prebivalci je prvih šestnajst let vodil Bojan Starman, do leta 2022 je funkcijo župana opravljal Janez Žakelj, ki je bil pol leta pred koncem mandata izvoljen za poslanca državnega zbora in je vodenje občine prepustil podžupanu Jožetu Stanoniku, na zadnjih lokalnih volitvah pa je bil za župana izvoljen Franci Kranjc. Največjo naložbo v zgodovini samostojne občine je predstavljala gradnja dobrih osem milijonov vredne športne dvorane, na katero so čakali več kot deset let.

V Žireh so že v preteklosti delovala številna uspešna podjetja, nov zagon za gospodarski razvoj pa je pomenila ureditev gospodarske cone pred dvajsetimi leti, ki danes že postaja premajhna za vse, ki bi želeli tu razvijati svojo dejavnost. V Žireh so se že od začetka samostojne občine zavedali, kako pomembno je urejanje prostora, zato so se kot prvi med občinami na Škofjeloškem lotili sprememb občinskega prostorskega načrta. Trudijo se zagotavljati tudi dobre cestne povezave. V sodelovanju z državo so rekonstruirali cesto skozi Stare Žiri ter Dobračevsko in Logaško cesto. Najnovejši pridobitvi na tem področju sta novozgrajena obvoznica proti Logatcu ter obnovljena in razširjena cesta na Selu. Temelje za čistejšo vode v Poljanski dolini pa so postavili z več kot 1,7 milijona evrov visoko naložbo v posodobitev žirovske čistilne naprave. S pomočjo evropskih sredstev so v letu 2004 zgradili vodni zbirnik Tabor, s katerim so zagotovili nemoteno oskrbo s pitno vodo. V novem tisočletju so začeli iskati tudi rešitve za prostorsko stisko v vrtcu, zato so konec leta 2002 začeli graditi prizidek, ki so ga slovesno odprli leto kasneje. V začetku leta 2012 pa so z nadzidavo šole rešili tudi prostorsko stisko Osnovne šole Žiri.

V začetku leta 2009 se je vrnilo življenje v prenovljeno Staro šolo, v sredini leta 2015 pa je prenovno dočakala še njena okolica. Kulturnospomeniški kompleks, ki ga sestavljajo Stara šola oziroma Muzej Žiri, ruševine nekdanje Štalarjeve hiše in izvir Na studencu z nekdanjim vaškim periščem so zaokrožili v Kulturno središče Stare Žiri. V muzejski stavbi domujejo stalne muzejske zbirke Muzejskega društva Žiri, v zgornjem nadstropju pa ima svoje prostore krajevna knjižnica. Pred dvema letoma pa se je Žirovcem uresničila tudi dolgoletna želja po domu starejših, ki ga je zgradilo podjetje SeneCura Slovenija.

Veliko pozornosti namenjajo še športni in rekreacijski, v zadnjem obdobju pa tudi turistični infrastrukturi. V letu 2019 so v Novi vasi odprli enega najsodobnejših nordijskih centrov, ki danes s sodobno tirno vzpenjačo in novimi plastificiranimi skakalnicami omogoča kakovosten trening skokov vse leto. Žirovski nogometaši pa so se leta 2012 razveselili novega nogometnega stadiona Polje. Na nogometnem igrišču imajo urejeno tudi namakanje, ob njem je tribuna s tristo sedeži. Nekdaj degradirano območje na Pustotniku, na katerem so v preteklosti ljudje samoiniciativno odlagali gradbene odpadke, pa so spremenili v turistično-rekreacijski center, kjer so na voljo tudi počivališča za avtodome. Vse bliže pa so tudi ureditvi središča Žirov, kjer bodo po idejni zasnovi osrednje mesto namenili pokriti tržnici. Z novo podobo naj bi središče Žirov postalo prostor srečevanja in druženja.

Največjo naložbo v zgodovini samostojne občine je predstavljala gradnja dobrih osem milijonov vredne športne dvorane. / FOTO: TANJA MLINAR

Občina Gorenja vas - Poljane

Občina Gorenja vas - Poljane z okrog 7700 prebivalci se lahko kot ena redkih slovenskih občin pohvali s pozitivnim naravnim prirastom, ki predstavlja enega ključnih razvojnih dejavnikov. V sam slovenski vrh se uvrščajo tudi po številu registriranih podjetij v občini, saj jih je več kot sedemsto, kar pomeni, da je vsak deseti prebivalec občine pravna oseba. Po nastanku nove občine je njeno vodenje prevzel Jože Bogataj, leta 2006, ko je kandidiral četrtič, pa ga je premagal Milan Čadež, ki je zdaj na čelu občine peti mandat.

Takoj po ustanovitvi samostojne občine so se osredotočili na gradnjo kanalizacijskega in vodovodnega omrežja, ki ga tudi s pomočjo evropskih sredstev postopno dograjujejo še danes, za obe večji naselji, torej Gorenjo vas in Poljane, so zgradili tudi čistilni napravi. Veliko pozornosti so v preteklih tridesetih letih namenili tudi zagotavljanju boljših pogojev za delovanje gospodarstva v občini z dvema industrijskima conama, v Dobju in Todražu, v Dobenski Ameriki in Vršajnu pa sta nastali novi stanovanjski območji.

Že v prvem mandatu nove občine so uresničili dolgoletno željo Poljancev po samostojni osnovni šoli. Zatem je prišel na vrsto še prizidek k osnovni šoli v Gorenji vasi, s katerim so rešili prostorsko stisko gorenjevaškega vrtca in omogočili izvajanje devetletnega programa v šoli. Pri Osnovni šoli Poljane je kmalu po začetku novega tisočletja zrasla še nova športna dvorana, na katero so morali v Gorenji vasi počakati malce dlje, njena gradnja je bila končana pred petimi leti. Pri urejanju središča kraja je najprej prišla na vrsto Gorenja vas, kjer je nastal prostor za vaško tržnico in prireditve, ki so ga poimenovali Trg Ivana Regna. Z novo obvoznico, ki je bila zgrajena leta 2015, so središče tudi razbremenili prometa. V zadnjih letih urejajo še središče Poljan, kjer načrtujejo arheološki park, ob katerem raste tudi nova kulturna dvorana. V Poljanah so se pred dvema letoma razveselili tudi odprtja novega prizidka Vrtca Agata pri Osnovni šoli Poljane. Večjo poplavno varnost Poljan pa so zagotovili z izvedbo obsežnih protipoplavnih ureditev, vrednih skoraj tri milijone evrov. Ob tem so zgradili tudi nov most čez Poljansko Soro, nekdanje semaforizirano križišče na regionalni cesti pa spremenili v krožišče.

Veliko truda so vložili tudi v zagotavljanje dodatnih zdravstvenih programov in boljše zdravstveno oskrbo. Širjenje programov so omogočili tudi z izgradnjo prizidka ob zdravstvenem domu, v katerem poleg lekarne ta čas delujejo trije splošni zdravniki, ginekološka in pediatrična ambulanta, štiri zobne ambulante, patronažna služba in fizioterapija. Z obnovo Sokolskega doma v Gorenji vasi pa so poleg nove večnamenske dvorane zagotovili tudi nove prostore za občinsko upravo, Krajevno skupnost Gorenja vas, krajevni urad škofjeloške upravne enote, Športno društvo Partizan in krajevno pisarno škofjeloškega policijskega urada, v mansardo pa so preselili krajevno enoto škofjeloške Knjižnice Ivana Tavčarja Gorenja vas.

Pravo preobrazbo je v vseh teh letih doživel tudi Dvorec Visoko. Po letih propadanja se je namreč leta 2012 začela po majhnih korakih pisati nova zgodovina dvorca, ki mu je neizbrisen pečat pustil pisatelj Ivan Tavčar. V desetih letih so v obnovo dvorca skupaj vložili 1,7 milijona evrov, leta 2018 pa je upravljanje obeh objektov in opreme Dvorca Visoko prevzel javni zavod Poljanska dolina. Jeseni 2017 je vlada ambient Visoške in Debeljakove domačije na Visokem s spomenikom pisatelju Ivanu Tavčarju in Tavčarjevo grobnico z odlokom razglasila za kulturni spomenik državnega pomena. Novo življenje so vdahnili tudi rojstni hiši slikarjev Šubicev v Poljanah, kjer je po obnovi zaživel kulturni center slikarjev Šubicev, lani pa še stari šoli v Gorenji vasi, kjer danes domuje Hiša generacij, v kateri nudijočasne namestitve in dnevno varstvo za starejše.

Jože Bogataj, župan
od 1994 do 2006

Milan Čadež, župan
od 2006

Dvorec Visoko je v preteklih letih doživel korenito preobrazbo. / FOTO: GORAHD KAVČIČ

Občina Škofja Loka

Občina Škofja Loka je gospodarsko najrazvitejša občina Gorenjske, zadnja leta pa je vse več pozornosti namenjene turizmu in temeljiti obnovi tisočletnega mesta. Največja novogradnja zadnjih tridesetih let je Poljanska obvoznica.

Igor Draksler, župan
od 1994 do 2010

Miha Ješe, župan
od 2010 do 2018

Tine Radinja, župan od 2018

Na območju nekdanje škofjeloške občine so leta 1994 nastale štiri občine, saj se je prej kar 512 kvadratnih kilometrov velika občina razdelila na občine Gorenja vas - Poljane, Žiri, Železniki in Škofja Loka.

Škofja Loka je po površini šele na tretjem mestu in meri 146 kvadratnih kilometrov. Je pa zato največja po številu prebivalcev, saj po zadnjih podatkih v škofjeloški občini živi 23.622 prebivalcev. Osrednje naselje in glavno zaposlitveno središče je mesto Škofja Loka, kjer živi več kot polovica vsega prebivalstva občine.

Za prvega župana Občine Škofja Loka je bil izvoljen Igor Draksler, ki je to funkcijo opravlja do leta 2010, ko je bil za župana izvoljen Miha Ješe. V zadnjih dveh mandatih je župan Tine Radinja.

V občini je enajst krajevnih skupnosti (KS), in sicer: KS Bukovica - Bukovščica, KS Godešič, KS Log, KS Reteče - Gorenja vas, KS Sv. Duh, KS Trata, KS Škofja Loka – mesto, KS Kamnitnik, KS Stara Loka - Podlubnik, KS Zminec in KS Sv. Lenart - Luša.

V občini so tudi tri matične šole: Osnovna šola Ivana Groharja, Osnovna šola Škofja Loka-Mesto in Osnovna šola Cvetka Golarja. Poleg tega je v Škofji Loki tudi šola s prilagojenim programom – Osnovna šola Jela Janežiča, ki jo obiskujejo tudi učenci iz občin Železniki, Žiri, Gorenja vas - Poljane in Medvode. Šola trenutno prenavlja, že letos pa bodo učenci in zaposleni dobili več lepših in sodobnejših prostorov.

V občini sta tudi glasbena šola in Ljudska univerza Škofja Loka. Od srednjih šol so v občini gimnazija, srednja lesarska šola in šola za strojništvo, poleg tega pa še višja strokovna šola za strojništvo. V občini je tudi Medpodjetniški izobraževalni center. Pomembna investicija je bil tudi Vrtec Kamnitnik, ki je bil odprt konec leta 2019, sodoben objekt je zrasel na območju nekdanje vojašnice. V 15 oddelkih, med njimi sta tudi dva razvojna, je prostora za 330 otrok.

Na območju nekdanje vojašnice raste novo mestno središče s številnimi javnimi funkcijami, kjer je poleg okrajnega sodišča, enote zgodovinskega arhiva in nove mestne tržnice tudi mladinski klub, poleg Društva upokojencev pa imajo tam svoje prostore različna društva in klubi. Na tem območju je tudi več urejenih zelenih in rekreacijskih površin.

Med velikimi željami domačinov že v nekdanji občini Škofja Loka in nato tudi v novi je bila obvoznica v Poljansko dolino. Več let je bil problematičen lokacijski načrt za njeno traso, po štirih desetletjih od prvih načrtov pa je bila oktobra leta 2015 obvoznica končno odprta. S to cesto, ki je bila v času gradnje največji infrastrukturni projekt v državi, sta se sprostila prej močno obremenjena Spodnji trg in Poljanska cesta.

V občini v zadnjih letih dajejo velik poudarek trajnostni mobilnosti: prenovljena je bila regionalna od Reteče do osrednjega krožišča na Starem dvoru, vključno z južno obvoznico v Industrijsko cono Trata in novim krožiščem v Lipici. Obnovili so celotno Kidričevo cesto, ki je dobila novo podobo mestne aleje.

Obnovili so cesto čez Gorajte, proti Križni gori, odsek Podlubnik–Klančar, povezovalno cesto v Poljansko dolino, Vojaško cesto do Naceta in številne krajše odseke po loškem podeželju.

Z obnovo teh cest so pridobili tudi varne sklenjene mestne in medobčinske kolesarske povezave. V občini so uvedli sistem izposoje navadnih in električnih koles eKOLOka ter vpeljali električna mestna minibus, poimenovana Jurij in Agata, ki

vozita med območji z najbolj zgoščenimi javnimi storitvami. Škofja Loka je tudi zelo športno mesto, največja pridobitev za športnike pa je bila leta 2009 nova športna dvorana na Trati, prav tako je bila zgrajena telovadnica pri OŠ Jela Janežiča. V mestu poteka tudi vrsta športnih prireditev. Poleg tradicionalnega Pokala Loka v smučanju je to zadnja leta zlasti Tek štirih mostov.

V tisočletnem mestu, ki je bogato tudi glede kulturne dediščine, je uprizoritev leta 1999 ponovno dočakal Škofjeloški pasijon, ki je bil leta 2016 kot prva enota iz Slovenije vpisan na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva. Pasijon bodo naslednjič uprizorili leta 2026. Leta 2009 je bil odprt dodobra prenovljen Sokolski dom, na Šolski ulici pa je zrasla Aleja zaslužnih Ločank in Ločanov. Zadnja leta se Škofja Loka vse bolj razvija v turistično občino – poudarek je na trajnostnem in kulturnem turizmu. V mestu je vse več privlačnih kulturnih in festivalskih prireditev. Med njimi so poleg že omenjenega Škofjeloškega pasijona tudi Historial, Pisana Loka, Loka v snegu in vrsto drugih.

Po odprtju več manjših turističnih namestitvenih objektov v minulih letih so lani znova odprli nekdanji mestni hotel. V zadnjih letih je potekala tudi temeljita obnova Škofjeloškega gradu in Kapucinskega mosta. Celovita prenova starega mestnega jedra se je začela z obnovo Cankarjevega trga in Blaževe ulice, nadaljevala s prenovo Trga pod gradom, zdaj pa sta na vrsti še Mestni trg in Klobovsova ulica, kjer pa naj bi bila gradnja zaključena prihodnje leto.

Precej denarja je bilo vložena v sanacijo po poplavih leta 2014, še več pa ga bo v sanacijo po lanski ujmi, ki je avgusta močno prizadela tudi občino Škofja Loka.

Dolgo pričakovano odprtje Poljanske obvoznice in predora Sten je bilo oktobra leta 2015. / FOTO: TINA DOKL

Zadnja leta se Škofja Loka vse bolj razvija v turistično občino – poudarek je na trajnostnem in kulturnem turizmu. V mestu je vse več privlačnih kulturnih in festivalskih prireditev.

Občina Medvode

Stanislav Žagar, župan
od 1994 do 2014

Nejc Smole, župan
od 2014

Medvode so se v tridesetih letih samostojnosti korenito spremenile. Zgradili in obnovili so številne javne objekte, največja investicija pa je s področja komunalne infrastrukture: projekt Čisto zate z 22 kilometri novega kanalizacijskega omrežja.

Medvode so samostojna občina od leta 1994, pred tem so bile del Občine Ljubljana Šiška. Za prvega župana je bil izvoljen Stanislav Žagar. To funkcijo je poklicno opravljal pet mandatov. Nasledil ga je Nejc Smole, ki je poklicni župan tretji mandat.

Iz industrijskega kraja v prijetno občino

Medvoška občina leži ob cestni in železniški povezavi med Ljubljano in Kranjem. Na eni strani jo predstavlja širše območje mestnega jedra na sotočju rek Save in Sore, na drugi pa ruralno območje. Vedno bolj se uveljavlja kot turistična destinacija s številnimi naravnimi in kulturnimi znamenitostmi, ki so del bogate zgodovine. Na tem območju so se rodile številne znamenite osebnosti – tudi zavetnik občine Jakob Aljaž. Medvode občinski praznik praznujejo 6. julija, na obletnico njegovega rojstva. Na površini 78,5 kvadratnega kilometra v 31 naseljih živi dobrih 17 tisoč prebivalcev. Trudijo se za čim lepšo podobo svojih krajev, kar je bilo opaženo tudi že v Evropi. Leta 2007 je na evropskem ocenjevanju v urejenosti krajev Entente Florale Europa Smednik v kategoriji vasi prejel srebrno priznanje.

Medvode so v tridesetih letih samostojnosti doživele veliko sprememb. Prelevile so se iz industrijskega kraja z zaledjem vasi v okolici v lepo, urejeno, prijetno in sodobno občino. Postale so mesto, kar se je zgodilo v letu 2006. Pohvalijo se, da so zelena vrata prestolnice Ljubljane. Želje in potrebe so narekovale vlaganja v ceste, kolesarske poti, vodovod, kanalizacijo in s partnerji v plinovodno in optično omrežje. Zgradili in obnovili so veliko javnih objektov, namenjenih varstvu najmlajših in najstarejših občanov, šolstvu, športu, kulturi, varnosti in zdravju. Gradnja Tržnice Medvode s prireditvenim prostorom je prinesla prostor srečevanja in druženja – srce občine za vse generacije na površini več kot 6500 kvadratnih metrov, ki je bilo pred tem degradirano območje. Odprtje je bilo ob občinskem prazniku leta 2019. Nadaljujejo urejanje središča in povezovanje okoliških vasi s središčem Medvod. Leto 2023 je tako prineslo kolesarsko pot Medvode–Pirniče–Vikrče z mostom čez Savo.

Sodobna športna dvorana

Veliki projekti so bili tudi na področju družbenih dejavnosti. Začetki samostojnosti so prinesli novo šolo v Sori, s prizidki in novogradnjami so kasneje reševali prostorsko stisko na drugih šolah in tudi v vrtcu. Vlagali so v kulturne domove. Želijo si biti občina, prijazna vsem starostnim skupinam. Pomembno vlogo so tako imeli pri gradnji sicer zasebnega centra starejših. Takrat Dom Medvode je vrata prvim stanovalcem odprl leta 2001. Na področju športne infrastrukture je največja pridobitev Športna dvorana Medvode, ki je bila zgrajena leta 2005. Sodi med večje športne objekte v Sloveniji in velja za eno najbolj funkcionalnih dvoran v državi, zato gosti številne, tudi mednarodne dogodke. Upravlja jo Javni zavod Sotočje Medvode. Ustanovila ga je občina in je pomemben akter. Pod njegovo okrilje so združena področja športa, turizma, kulture, mladine in socialnovarstvenih storitev. V letu 2023 je bilo slovesno v Zgornjih Pirničah. Prerezali so trak novega gasilskega doma PGD Zgornje Pirniče, ki je prva novogradnja gasilskega doma v samostojni občini.

Preplastili so številne cestne odseke v Polhograjskih
- tudi do vasi Belo. / FOTO: PETER KOŠENINA

Največji projekt v zgodovini občine je s področja komunalne infrastrukture. Evropska komisija je leta 2017 odobrila financiranje kohezijskega projekta Čisto zate, v katerega so vključene Mestna občina Ljubljana ter občini Vodice in Medvode. Gradnja se je začela leto kasneje. Medvodam je prinesla 22 kilometrov novega kanalizacijskega omrežja v aglomeracijah Medvode in Spodnje Pirniče, in sicer na območju Vikrč, Spodnjih Pirnič, Zgornjih Pirnič, Verja ter v naseljih Medvode (del Preske in Čarmanova ulica), Ladja, Goričane, Rakovnik in Vaše. Zaradi zapletov pri gradnji povezovalnega kanala C0 na območju Mestne občine Ljubljana objektov, ki so vezani nanj, še niso priključili.

Poplave zadale hud udarec

Dela tudi v prihodnje ne bo zmanjkalo. Želja in načrtov je veliko. Morda pa bodo prišli boljši časi tudi za projekte z daljšo brado. Eden izmed teh je obrtna cona na Jeprci. Medvode so tradicionalno industrijsko in obrtno močne, večje obrtne cone pa nimajo. Največja prostorska sprememba se je zgodila leta 2014, ko so v središču Medvod porušili stavbe nekdanje tovarne Color. Leto kasneje so na tem območju odprli nov poslovno-trgovski center. Vrsto let je že govora tudi o prometni povezavi z Ljubljano. Možne rešitve so se spreminjale, dokončne še ni. Občina spodbuja trajnostno mobilnost. So med najbolj aktivnimi v projektu Teden mobilnosti, v katerem sodelujejo od leta 2016. Kot v številnih občinah po Sloveniji so tudi v Medvodah načrtovane projekte na preizkušnjo postavile poplave, ki so v letu 2023 povzročile veliko škodo tako na javni kot zasebni infrastrukturi. Posledice je že prej pustila epidemija covid-19. V obeh primerih je svojo moč pokazala skupnost in stopila skupaj.

In v Medvodah praznovanje tridesetletnice namenjajo prav revitalizaciji skupnosti, saj verjamejo, da le dobro povezana skupnost lahko dvigne kvaliteto življenja. Praznovanje obletnice zaznamujejo s pestrim dogajanjem, del katerega je tudi projekt Združenega medvoškega gledališča, ki v ta namen že drugič povezuje medvoška kulturna društva s predstavo Antigona. Za vezivo skupnosti so že doslej in bodo še naprej skrbela kulturna društva, športni in turistični zanesenjaki, prostovoljni gasilci, planinci, ljubitelji narave in dobredelne organizacije. Svoj del prispevajo v bogati ponudbi dogodkov, ki privabljajo obiskovalce iz bližnje in daljne okolice. Ponosni so na številne občane, ki glas o občini širijo tudi zunaj državnih meja. Mladinke PGD Zbilje se ponašajo z medaljami na gasilskih olimpijadah, na velikih tekmovanjih so jih osvajali športniki, večkrat so bili opaženi tudi kulturniki in nekateri drugi. Medvode se povezujejo tudi s prijatelji v tujini. Od leta 2015 so pobrateni z mestom Crest v Franciji, prijateljujejo pa z mesti Zaječar iz Srbije, Nidda iz Nemčije in Ponte San Nicolo iz Italije.

Središče Medvod je v zadnjem obdobju doživelo veliko sprememb.

/ FOTO: PETER KOŠENINA

Medvode so se v tridesetih letih samostojnosti prelevile iz industrijskega kraja z zaledjem vasi v okolici v lepo, urejeno, prijetno in sodobno občino. Postale so mesto in zelena vrata prestolnice Ljubljane. Praznovanje tridesetletnice namenjajo revitalizaciji skupnosti, saj verjamejo, da le dobro povezana skupnost lahko dvigne kvaliteto življenja.

Največji projekt v zgodovini občine je s področja komunalne infrastrukture.

/ FOTO: PETER KOŠENINA

Občina Vodice

Anton Kokalj, župan od 1994 do 2006

Brane Podboršek, župan od 2006 do 2010

Aco Franc Šuštar, župan od 2010

Občina Vodice obsega 16 naselij. Število prebivalcev ves čas raste, pred 30 leti jih je bilo okoli 3.600, zdaj število sega čez 5.200. Tudi zato so bila v minulih desetletjih stalnica – poleg urejanja komunalne in prometne infrastrukture – vlaganja na področju vzgoje in izobraževanja.

Občina Vodice je nastala na območju krajevnih skupnosti Vodice in Bukovica - Šinkov Turn, ki sta do leta 1995 spadali v nekdanjo Občino Ljubljana Šiška. Delitvena bilanca z Mestno občino Ljubljana je bila podpisana v letu 2001. Tedanji župan Anton Kokalj, ki je bil na čelu občine tri mandate, je ob takratnem občinskem prazniku med drugim poudaril, da pred začetkom samostojne poti razen obnove vodovoda in izgradnje novih mrliških vežic ni bilo večjih investicij. »Ni bilo niti metra kanalizacije. Do danes smo zgradili za približno 350 milijonov tolarjev kanalov. Imeli smo dva oddelka vrtca, danes jih imamo osem. Rešili smo osnovni prometni problem v Vodících ...«

Med prvimi investicijami vodiške občine sta bili sanacija osnovne šole v Vodících in prenova tedanje podružnice na Skaručni, kjer so uredili tudi prostor za vrtec. Ta deluje že več kot 60 let. Zadnja leta najmlajši poleg centralnega vrtca v Vodících, zgrajenega v letih 2004 in 2005, obiskujejo še enoti na Skaručni in v Utiku.

V šoli so lani praznovali 60-letnico. Občina je v minulih letih večkrat investirala v povečanje kapacitet, izvedla sanacije, obnove, posodobitve šolskega objekta, uredila zunanje površine ... Otroška in športna igrišča je uredila tudi po vaseh, v Polju pri Vodících so lani v uporabo predali večnamensko športno igrišče in vadbeni poligon za usposabljanje gasilcev. Na izvedbo čaka gradnja večnamenske športne dvorane pri osnovni šoli in vrtcu, za katero je že pridobljeno gradbeno dovoljenje ter odobreno sofinanciranje iz državnega proračuna.

Eden najpomembnejših infrastrukturnih projektov v občini je izgradnja povezovalnega fekalnega kanala C0 v sodelovanju z Občino Medvode in Mestno občino Ljubljana, ki bo po zaključku celotne naložbe (tudi v Ljubljani) odpadne vode odvajal v Centralno čistilno napravo Zalog. Na sistem se bo priključilo blizu 2.600 prebivalcev iz aglomeracij Vodice, Bukovica, ki poleg tega naselja vključuje še Utik in del Kosez, ter Polje. Načrtovali so ga tako, da bo lahko predstavljal hrbtenico tudi za vsa druga naselja v občini. Trenutno je v izdelavi projektna dokumentacija za izgradnjo fekalne kanalizacije v aglomeracijah Zapoge, Dobruša in Repnje s sočasno rekonstrukcijo druge javne infrastrukture. Občina Vodice je za povezovalni kanal prispevala 1,5 milijona evrov, ob tem pa še dobra dva milijona za ureditev cestne in druge infrastrukture – vodovoda in javne razsvetljave, v precejšnji meri sta bila hkrati obnovljena tudi telekomunikacijsko omrežje in plinovod.

Lani sta se zaključili kar dve pomembni naložbi, obe z dolgo brado: izgradnja novega vodovodnega sistema Krvavec in obvoznice. Po tem, ko so v vodooskrbo vlagali z obnovami, v prvi vrsti z menjavo azbestno-cementnih cevi, se je pred štirimi leti vendarle začela težko pričakovana posodobitev sistema, po katerem priteka voda izpod Krvavca do občanov v Cerkljah, ter v občine Šenčur, Komenda, Vodice in mestno občino Kranj. Pogodbo o sodelovanju pri izgradnji nove infrastrukture in izvedbi aktivnosti so občine podpisale že v letu 2009, poleg priprave dokumentacije in prizadevanj za sofinanciranje projekta s sredstvi iz Kohezijskega sklada pa je svoj čas zahtevala tudi izvedba del. Izzivom navkljub je vzpostavila kakovostno oskrbo s pitno vodo za več generacij, prebivalcem prinaša višjo kakovost življenja, prispeva k zmanjšanju negativnih vplivov na okolje, odpira možnosti za nadaljnji gospodarski razvoj ...

Od leta 2011 so si v Vodících aktivno prizadevali za izgradnjo obvozne ceste, dobra dva kilometra dolgega odseka na povezavi Želodnik–Mengeš–Vodice, ki za

prebivalce pomeni veliko spremembo, saj so se več let srečevali z nevzdržnimi razmerami zaradi prometa in njegovih vplivov. Občina je pri izvedbi investicije sofinancirala prestavitev komunalne infrastrukture, ureditev površin za pešce in kolesarje, krajinsko ureditev ter protihrupno zaščito. Obvoznica tako poleg povečanja varnosti izboljšuje kakovost življenja.

Glavna cesta skozi Vodice je bila sicer ena prvih, ki je po ustanovitvi občine dobila novo podobo. Država jo je konec devetdesetih let prenovila zaradi začetka gradnje štajerskega dela avtoceste.

Že nekaj časa so v teku tudi aktivnosti za rekonstrukcijo Brniške ceste, gradnjo cestne in komunalne infrastrukture na regionalni cesti na Skaručni ter izgradnjo hodnika za pešce na državni cesti Vodice–Zapoge.

Z obnovami avtobusnih postaj, ki jih izvajajo v sodelovanju s Komunalo Vodice, ter sistemom javnega potniškega prometa spodbujajo k trajnostni mobilnosti. Uspešno delujoče komunalno podjetje, ustanovljeno v letu 2005, med drugim tudi upravlja začasni zbirni center za ločeno zbiranje odpadkov.

V osrednjem delu občine so v preteklem desetletju izvedli komasacijo. V več let trajajoč postopek, namenjen izboljšanju pogojev za izvajanje in nadaljnji razvoj kmetijske dejavnosti, je bilo vključenih več kot 260 lastnikov zemljišč s skupno površino blizu 250 hektarov. S ponovno razdelitvijo parcel se je njihovo število zmanjšalo na 450, sledila pa je še agromelioracija, v sklopu katere je bilo za učinkovitejšo obdelavo kmetijskih površin in lažji dostop med drugim zgrajenih devet kilometrov novih poljskih poti. Naložba je bila podprta z nepovratnimi sredstvi Evropskega sklada za razvoj podeželja in države.

Občani so vključeni v več kot 30 društev, poleg teh svoje programe izvaja še nekaj društev iz okoliških občin. Gasilske enote so povezane v zvezo, ki opravlja gasilsko službo na območju občine.

V prihodnjih letih si želijo urediti tudi novo občinsko in poslovno središče Vodice. Med Vodiško in Brniško cesto je v načrtu izgradnja Kopitarjevega centra, vključno z ureditvijo okoliških zunanjih površin, med katerimi sta Kopitarjev trg in Park pod lipami. Ocenjena vrednost investicije, za katero so že pridobljena gradbena dovoljenja, je 15 milijonov evrov, zato si občina prizadeva zagotoviti finančne vire ali najti partnerja oziroma zasebnega investitorja.

Za fekalno kanalizacijo C0 od Vodice do Ljubljane je že pridobljeno uporabno dovoljenje.

/ FOTO: ARHIV OBČINE VODICE

Za Kopitarjev center, načrtovan na eminentni lokaciji, občina išče zasebnega partnerja – investitorja za izgradnjo (pogled s Škofjeloške oziroma Kamniške ceste).

Obvozna cesta je razbremenila središče Vodice. / FOTO: ARHIV OBČINE VODICE

Občina Mengeš

Letos mineva 870 let od prve omembe Mengša, danes središča občine, v kateri so še tri naselja. Dolgo pot imajo za seboj tudi Godba Mengeš, ustanovljena pred 140 leti, in še nekaj drugih društev ter nekateri osrednji projekti v preteklih treh desetletjih.

Janez Per, župan
od 1994 do 1998

Mengeš, Topole, Loka pri Mengšu in Dobeno so bili do leta 1995 del Občine Domžale, povezani v Krajevno skupnost Mengeš. Predsednik krajevne skupnosti Janez Per je postal tudi prvi župan nove občine. »Dela v občini Mengeš ne bo zmanjkalo, toliko ga je, da vsega ne bi mogli naenkrat narediti, tudi če bi bilo dovolj denarja. Tako pa bo najprej treba opredeliti glede na težo in pomembnost probleme in njihovo reševanje, ki ga bodo zmogli glede na denar, ki bo na voljo. Vsekakor pa bo v prihodnje kar stalnica pri reševanju v občini nedvomno promet, na drugem mestu bodo najbrž imeli preskrbo z vodo ...« je razmišljal, ko so v Mengšu začeli samostojno pot. V prvih letih so se osredotočili na posodobitev komunalne infrastrukture, zlasti kanalizacije, obnove posameznih cestnih odsekov in mostov, investicije na področju družbenih dejavnosti ...

Obvoznica, vodooskrba, športna dvorana ...

Tomaž Štebe, župan
od 1998 do 2006

Ključna rešitev za prometne izzive je bila izgradnja obvoznice, ki je del povezave med gorenjskim in štajerskim krakom avtoceste. Prvi del ceste v dolžini dobre tri kilometre je bil zaključen v izteku leta 2011, jeseni 2019 so dočakali še manjkajoči 1,8 kilometra dolg odsek. Preusmeritev tranzitnega prometa iz Mengša je omogočila temeljito prenovo dotrajane Slovenske ceste, vključno z vodovodom in kanalizacijo, javno razsvetlavo, električnim omrežjem ... Z rekonstrukcijo, ki se je v minulih dveh letih izvajala na odseku med Glavnim trgom in križiščem pri gasilsko-godbenem domu, je središče mesta dobilo novo podobo. Urejeno je po meri pešcev in kolesarjev, preuredili pa so tudi obcestne površine. Občina je za izvedbo del, ki jih je vodila Direkcija za infrastrukturo, prispevala dobra dva milijona evrov.

Franc Jerič, župan
od 2006 do 2022

V letu 2006 so dokončali investicijo, ki se sicer ne vidi, je dejal tedanji župan Tomaž Štebe, je pa zelo pomembna za čistejšo okolje – v sodelovanju z Občino Komenda so zgradili kanalizacijski kolektor, dolg dva kilometra, ki omogoča odplakovanje vseh odpadnih voda iz porečja Pšate v Centralno čistilno napravo Domžale - Kamnik. Eden večjih projektov na področju odvajanja in čiščenja odpadne vode je bila tudi gradnja kanalizacije v severnem in vzhodnem delu Mengša pred slabimi desetimi leti s sočasno prenovo ostale infrastrukture, podprta s sredstvi iz evropskega kohezijskega sklada. V tistem času – na čelu občine je bil župan Franc Jerič – so sodelovali še pri nadgradnji domžalske čistilne naprave in v kohezijskem projektu na področju vodooskrbe. Z njim so se po odmevni odločitvi, sprejeti nekaj let prej – da se bodo raje kot v sanacijo krvavškega vodovoda usmerili v lastne vodne vire iz črpališč na Mengeškem polju – priključili na domžalski vodovodni sistem. Naložba, v katero je bil poleg Mengša in Domžal vključen še Trzin, je med drugim zajemala ureditev primarnih povezav na območju črpališč, dodatno so na vodovodno omrežje priključili dolomitski vodnjak, aktivirali so dodatno vrtino, zgradili povezovalni cevovod ...

Bogo Ropotar, župan
od 2022

Že kmalu po ustanovitvi občine so začeli razmišljati o športni dvorani. Nov objekt so ob osnovni šoli začeli graditi dobrih dvajset let kasneje, v juniju 2019, in ga jeseni naslednje leto predali v uporabo. Posebno so bili ponosni, da so naložbo v vrednosti skoraj šest milijonov evrov zmogli uresničiti brez kredita, zgolj z lastnimi in nepovratnimi sredstvi. Nizkoenergijska večnamenska dvorana je pomenila pomembno pridobitev ne le za športnike in rekreativce, ampak zlasti za šolo, saj je poleg kakovostnega pouka športa vzpostavila pogoje za nadaljnje reševanje prostorske stiske.

Osnovna šola Mengeš je ena največjih v državi. V minulih desetletjih so se večkrat odzvali na rast števila otrok, med drugim so zgradili dva prizidka. Letos se je na območju stare telovadnice začel težko pričakovani projekt rekonstrukcije in prizidave šolskega objekta. Gre za največjo investicijo v zgodovini občine, ki bo večletni prostorski stiski prinesla epilog predvidoma v drugi polovici prihodnjega leta. Ocenjena vrednost naložbe je dobrih osem milijonov evrov. Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje bo primaknilo 1,3 milijona, okoli 800 tisoč evrov pa se nadejajo s strani Eko sklada. Lani so v tokove življenja in načrte močno posegle poplave. V občini Mengeš so prizadele okoli 700 objektov in precej javne infrastrukture, med drugim športno in kulturno dvorano, šolo, zdravstveno postajo, predvsem pa vrtčevski enoti Gobica in Oblaček. Za najmlajše so zagotovili nadomestne prostore ter se ob sanaciji posledic v naštetih in preostalih poškodovanih objektih ter izvajanju protipoplavnih ukrepov posvetili iskanju dolgoročne rešitve za vrtec. Po besedah župana Boga Ropotarja si prizadevajo za čimprejšnjo izgradnjo novega objekta na poplavno varnejšem zemljišču v južnem delu Mengša.

V pripravi je tudi nov občinski prostorski načrt, s katerim želijo omogočiti nadaljnji razvoj mesta znotraj obvozne ceste. Med drugim bi radi zagotovili dodatne površine za lokalne podjetnike, sedanja poslovna cona v severozahodnem delu Mengša je namreč že nekaj časa polna.

Ohranjajo tradicijo

Mengeš velja za glasbeno mesto. K temu je prispevala prva slovenska tovarna glasbil Melodija Mengeš, ustanovljena po drugi svetovni vojni. Ravno v času oblikovanja občin je sicer doživela stečaj, a znanje izdelave inštrumentov je ostalo. Zasluge za ohranjanje tradicije imajo tudi generacije glasbenikov in društva, med katerimi posebno mesto zaseda Godba Mengeš. Letos praznuje 140-letnico neprekinjenega delovanja, s katerim pomembno sooblikuje kulturni utrip občine ter tudi njeno prepoznavnost. Že štirideset let prireja priljubljeno narodnozabavno prireditev Pod mengeško marelo.

V začetku devetdesetih let so v Mengšu oživili širše znani sejem ob godu farnega zavetnika sv. Mihaela. Društvo Mihaelov sejem poleg tega skupaj z drugimi društvi organizira še nekatere druge dogodke. Društvo upokojencev in Kulturno društvo Svoboda Mengeš letos zaokrožujeta 70 let aktivnega udejstvovanja, ob tem v kulturnem društvu s člani mešanega pevskega zbora in folklorne skupine beležijo 50 let delovanja.

Z rekonstrukcijo in prizidavo Osnovne šole Mengeš bodo rešili prostorsko stisko. / FOTO: TINA

DOKL

Mengeška godba na prireditvi Pod mengeško marelo / FOTO: TINA DOKL

Mengeš po temeljiti prenovi Slovenske ceste / FOTO: TINA DOKL

Osnovna šola Mengeš je ena največjih v državi. V minulih desetletjih so se večkrat odzvali na rast števila otrok, med drugim so zgradili dva prizidka. Letos se je začel težko pričakovani projekt rekonstrukcije in prizidave šolskega objekta. Gre za največjo investicijo v zgodovini občine, ki bo večletni prostorski stiski prinesla epilog predvidoma v drugi polovici prihodnjega leta.

Občina Kamnik

Občina Kamnik se je zadnjih trideset let razvijala na vseh področjih, od infrastrukturnih projektov na področju kanalizacije, vodovoda in cest do šolstva in predšolskega varstva. Vlagala je v razvoj kulture, športa in turistične infrastrukture.

Anton Tone Smolnikar, župan
od 1994 do 2010

Marjan Šarec, župan
od 2010 do 2018

Igor Žavbi, podžupan
včasem opravljanju funkcije
župana v letu 2018

Matej Slapar, župan
od 2018

Zadnjih trideset let so funkcijo župana opravljali Anton Tone Smolnikar, Marjan Šarec, za krajši čas je funkcijo prevzel podžupan Igor Žavbi, danes pa občino vodi Matej Slapar.

V devetdesetih letih je bila ena najpomembnejših pridobitev nova Osnovna šola Šmartno v Tuhinju, OŠ Stranje so kasneje nadgradili z novimi prostori in telovadnico, posodobili in povečali so tudi OŠ Marije Vere. Zgrajeni so bili novi vrtci (Sneguljčica, Kamenček). Popolnoma so prenovili in dozidali OŠ Toma Brejca, nova OŠ Frana Albrehta pa bo učence sprejela letos jeseni. Občina je obnovila tudi podružnične šole v Mekinjah, na Selih in v Zg. Tuhinju. Šole in vrtci so dobili nova in prenovljena igrišča. Eden večjih je bil kohezijski projekt, v okviru katerega so zgradili kanalizacijo v Stranjah, Tunjicah in po Tuhinjski dolini. Občina je prejela nepovratna kohezijska sredstva in prispevala svoj delež pri nadgradnji Centralne čistilne naprave Domžale - Kamnik.

Pospešek je dobil turistični razvoj. V Volčjem Potoku so odprli golfsko igrišče, v Snoviku pa so se razvile najvišje ležeče terme z več kot 300 ležišči. Razvijajo se tudi drugi turistični ponudniki. Pomemben prispevek predstavlja sodobna šestsedežnica na Veliki planini in druge turistične znamenitosti, kot je skulptura bronastega mamuta v naravni velikosti v mestnem jedru.

Veliko pozornosti namenjajo trajnostnim oblikam mobilnosti. Priljubljen je sistem za izposajo koles Kamkolo, Kamnik pa je od lani bogatejši za dve novi kolesarski povezavi (Kamnik–Mengeš–Trzin–Ljubljana in Kamnik–Godič).

Na prelomu tisočletja je zaživel prenovljeni Dom kulture Kamnik, ki je leta 2022 dobil nove odrske vleke in razsvetlavo, pred kratkim pa so ga energetsko sanirali. Dogradili so prostore PGD Kamnik, kjer so uredili novo štabno sobo za Civilno zaščito. Občina je pomagala obnoviti domove krajevnih skupnosti in kulturne domove po vaseh.

Adaptiran je bil zdravstveni dom, energetsko so sanirali policijsko postajo.

Žal pa je lani občino prizadelo več ujim in katastrofalne poplave. Eden od pomembnih izzivov tako ostaja poplavsna obnova.

Nova Osnovna šola Frana Albrehta / FOTO: OBČINA KAMNIK

Občina Domžale

Trideset let razvoja ene gospodarsko najrazvitejših občin pri nas so zaznamovali številni uspešni projekti, ki še danes prispevajo h kakovostnemu življenju v občini Domžale.

Iz nekdanje velike domžalske občine je v devetdesetih letih nastalo pet samostojnih občin. Domžale danes vodi županja mag. Renata Kosec.

Prva leta nove občine je zaznamovala gradnja komunalne infrastrukture in cestnega omrežja. Lotili so se kohezijskih projektov, zgradili kanalizacijo in leta 2015 dobili obnovljeni centralni vodovodni sistem z novimi vrtinami na Mengeškem polju. Sredi devetdesetih je bila dokončana posodobitev magistrale skozi Dob in Želodnik. Gradili sta se avtocesta in trzinska obvoznica. Urejajo se pešpoti in kolesarske poti za bolj trajnostno mobilnost, k čemur spodbujata tudi novi sistem izposoje koles DBajk in lani posodobljena železniška postaja. Z vlaganji v industrijsko-poslovne cone, sofinanciranjem aktivnosti obrtno-podjetniške zbornice ter bančnih posojil podpirajo lokalne obrtnike in podjetnike, ki so skupaj z največjimi podjetji v regiji motor razvoja v občini.

Občina je ena prvih pri nas pristopila k takrat sodobni strategiji varstva okolja. Začela je ločevati odpadke, sčasoma pa nadgradila centralno čistilno napravo v eno najsodobnejših. V občini je bil ustanovljen Krajinski park Češeniške in Prevojske gmajne, urejajo poučne tematske poti in zelene površine. V eni izmed zdravju najprijaznejših občin veliko priložnosti za zdrav način življenja ponujajo rekreacijska os Kamniška Bistrica, parki za sprostitev in rekreacijo ter pestra športna infrastruktura. Kulturno področje so zaznamovala odprtja Slamnikarskega muzeja in Menačenkove domačije in moderne knjižnice ter prenova kulturnega doma z glasbeno šolo. Spodbudno okolje privablja nove prebivalce, kar zahteva investicije v prenavo in gradnjo osnovnih šol ter vrtcev. Podpora in možnosti za kakovostno preživljanje prostega časa v otrokom in mladim prijazni občini sicer nudi občinski zavod za mlade, od lani pa sta most med mladimi in odločevalci mlada županja in mladi župan. Kljub katastrofalnim poplavam, ki so lani občino močno prizadele, so Domžale prostor zadovoljnih in srčnih ljudi. Tudi zaradi močnega sistema zaščite in reševanja, izjemnega prostovoljstva, solidarnosti ter sodelovanja in vključevanja prebivalcev v razvoj občine, v kateri letos prvič izvajajo participativni proračun.

Cveta Zalokar Oražem,
županja od 1994 do 2006

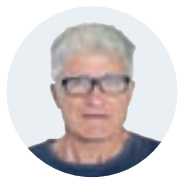

Toni Dragar,
župan od 2006 do 2022

mag. Renata Kosec,
županja od 2022

Cveto Zaplotnik

Prebivalstvo se je močno postaralo, delež delovno aktivnih pa povečal

V vseh štiriindvajsetih občinah na širšem gorenjskem območju se je prebivalstvo v zadnjih dvajsetih letih postaralo, v šestih je zdaj prebivalcev celo manj kot pred dvajsetimi leti. V vseh občinah se je v tem obdobju povečal delež delovno aktivnih in tudi število podjetij, registrirana stopnja brezposelnosti pa je zdaj najnižja v zadnjih dvajsetih letih. Plače so v vseh občinah nominalno porasle, a različno po občinah.

V tridesetih letih, od leta 1994, ko je nastala večina občin na širšem gorenjskem območju, pa do danes so se družbene in gospodarske razmere precej spremenile, na to kažejo tudi statistični podatki. Največji dogodek v tem obdobju je bil leta 2004, ko je Slovenija vstopila v Evropsko unijo in s tem dobila dostop do evropskih sredstev, ki so močno vplivala tudi na razvoj v občinah.

Stopnja inflacije je bila v tridesetletnem obdobju (1994–2023) več kot 146-odstotna, pri izračunu pa so v statističnem uradu do konca leta 1997 upoštevali indeks cen na drobno, potlej pa indeks cen življenjskih potrebščin. Stopnja inflacije je bila najvišja v prvih dveh letih – leta 1994 je bila 21-odstotna in leto kasneje 13,5-odstotna, v letih 2015, 2016 in 2020 je bila celo deflacija, v zadnjih dveh letih pa je inflacija spet precej

V VSEH občinah se povečuje delež starejših in s tem tudi povprečna starost prebivalstva.

/ FOTO: GORAZD KAVČIČ

visoka – lani je bila 7,4-odstotna in leto prej 8,8-odstotna. Bruto domači proizvod (BDP) na prebivalca se je v tridesetih letih, med letoma 1994 in 2023, zvišal s 6115 na 29.753 evrov, realno se je zvišal vsako leto, le v štirih letih (2009, 2012, 2013 in 2020) se je realno znižal. Slovenija z BDP na prebivalca vse bolj »lovi« povprečje 27 držav članic sedanje Evropske unije (EU-27). Leta 1995 je Slovenija dosegala 77 odstotkov povprečnega BDP na prebivalca v EU-27, predlani pa že 90 odstotkov.

Slovenija je 1995. leta izvozila za 4,8 milijarde evrov in uvozila za nekaj več kot pet milijard evrov blaga in storitev, lani je vrednost izvoza po tekočih cenah znašala skoraj 53 milijard evrov, vrednost uvoza pa nekaj manj kot 48,8 milijarde evrov.

Kupna moč prebivalstva se je okrepila

Zanimiva je primerjava, koliko dobrin je bilo možno kupiti s povprečno mesečno neto plačo v letu 1994 in koliko lani. Na splošno velja, da se je

kupna moč prebivalstva izboljšala in da je bilo lani možno kupiti več dobrin kot v letu »rojstva« večine gorenjskih občin, sicer pa so tudi izjeme. Tako je bilo lani možno s povprečno plačo kupiti 438 kilogramov kruha, leta 1994 pa 481. Še večja je razlika pri kurilnem olju, lani ga je bilo možno kupiti 1257 litrov, pred tridesetimi leti pa 1923 litrov.

Drobnoprodajne cene v letu 1997 in lani

In kolikšne so bile povprečne drobnoprodajne cene nekaterih izdelkov in storitev v letu 1997 in kolikšne so bile lani? Pšenična moka se je v tem obdobju podražila z 0,35 na 0,91 evra za kilogram, kis z 0,78 na 2,01 evra za liter, deset kokošjih jajc z 1,12 na 2,39 evra, jabolka z 0,47 na 1,45 evra za kilogram, jedilni krompir z 0,2 na 1,03 evra, sveži paradižnik z 1,37 na 4,03 evra, bel kristalni sladkor z 0,59 na 1,49 evra, zavitek čaja z 0,96 na 1,78 evra, škatla aspirina (20 tablet) z 1,28 na 6,37 evra, vitamin C (20 tablet) z 0,82 na 4,74 evra, 95-oktanski motorni bencin z 0,327 na 1,452 evra za liter, pica v gostilni ali restavraciji z 2,29 na 10,39 evra – in tako dalje.

V bazi statističnih podatkov Statističnega urada RS je veliko podatkov tudi o občinah, vendar primerjava za tridesetletno obdobje 1994–2023 ne bila verodostojna za vse občine na širšem gorenjskem območju. Štiri od teh občin (Jesenice, Bled, Preddvor in Kamnik) so se namreč po letu 1994 zmanjšale na račun štirih novih (Žirovnica, Gorje, Jezersko in Komenda), poleg tega je prišlo tudi do »prestopa« nekaterih naselij iz ene občine v drugo (npr. Hrastje iz Šenčurja v Kranj). Preobrazba lokalne samouprave je bila na širšem gorenjskem območju zaključena šele z letom 2006, ko so se Gorje odcepile od Občine Bled in postale samostojna občina, tako da so šele odtlej dalje letni podatki za občine tudi primerljivi. Pri nekaterih kazalnikih smo zato naredili primerjavo za dvajsetletno obdobje, od vstopa Slovenije v Evropsko unijo do danes, in pri tem korigirali podatke za občini Bled in Gorje, pri drugih smo kot izhodišče za primerjavo upoštevali kakšno drugo leto.

V Komendi največji porast prebivalstva

V Sloveniji se je v obdobju od 1. januarja 2004 do 1. januarja 2024 število prebivalcev povečalo za šest odstotkov, na širšem gorenjskem območju pa je bil v 14 občinah porast večji od državnega povprečja. Najbolj je prebivalstvo poraslo v občinah Komenda (za 47,6 odstotka), Vodice (30,5) in Mengeš (28,2). V občinah Bled, Gorje, Jezersko, Kranjska Gora, Tržič in Železniki se je število prebivalcev zmanjšalo, pri tem pa smo število prebivalcev v občinah Bled in Gorje primerjali v obdobju 2008–2024. V občini Jesenice je bilo število prebivalcev letos skoraj enako kot pred dvajsetimi leti, v občini Bohinj pa je poraslo le malenkostno.

(Tabela: Število prebivalcev)

ŠTEVILO PREBIVALCEV PO OBČINAH (NA DAN 1. JANUAR)

Občina	2004*	2024	Porast / zmanjšanje
SLOVENIJA	1.996.433	2.123.949	6,4
Bled	8188	8157	–0,4
Bohinj	5247	5275	0,5
Cerklje na Gorenjskem	6445	7825	21,4
Domžale	30.494	37.821	24,0
Gorenja vas - Poljane	6954	7656	10,1
Gorje	2884	2744	–4,9
Jesenice	21.952	21.944	0,0
Jezersko	688	662	–3,8
Kamnik	26.847	30.020	11,8
Komenda	4566	6739	47,6
Kranj	52.638	57.138	8,5
Kranjska Gora	5378	5247	–2,4
Medvode	14.314	17.213	20,3
Mengeš	6752	8654	28,2
Naklo	5013	5471	9,1
Preddvor	3117	3865	24,0
Radovljica	18.300	19.406	6,0
Šenčur	7608	8786	15,5
Škofja Loka	22.187	23.901	7,7
Tržič	15.259	15.120	–0,9
Vodice	3984	5201	30,5
Železniki	6846	6672	–2,5
Žiri	4925	5047	2,5
Žirovnica	4179	4535	8,5

Vir: Statistični urad RS

*Podatek za občini Bled in Gorje je za leto 2008.

Vse večji delež starejših

Prebivalstvo se tudi vse bolj stara. V Sloveniji se je povprečna starost prebivalstva v obdobju 2004–2024 zvišala s 40 na 44,2 leta, delež prebivalcev, starih 65 let in več, pa s 15 na 21,8 odstotka. Podobno je bilo tudi na širšem gorenjskem območju, povprečna starost in tudi delež starejših sta se zvišala prav v vseh občinah. V občini Kranjska Gora, kjer je prebivalstvo najstarejše, se je povprečna starost v dvajsetih letih zvišala z 42 na 49,7 leta, delež starejših pa s 16,5 na 30,5 odstotka. Po podatkih na dan 1. januar 2024 sta na širšem gorenjskem območju le še občini Gorenja vas - Poljane in Komenda s povprečno starostjo prebivalcev pod štirideset let, pred dvajsetimi leti pa je bilo takšnih (brez upoštevanja občin Bled in Gorje) še 17.

Več delovno aktivnih in več podjetij

V Sloveniji se je v obdobju 2004–2022 stopnja delovne aktivnosti, to je delež zaposlenih in samozaposlenih med delovno sposobnim prebivalstvom, starim od 15 do 64 let, povečal s 55,7 na 68,6 odstotka, podobno je bilo tudi v

občinah na širšem gorenjskem območju. Delež delovno aktivnih se je povečal v vseh občinah na širšem gorenjskem območju, prav v vseh občinah z izjemo Jesenic je bil ta delež predlani nad slovenskim povprečjem. V letu 2004 je bil največji delež delovno aktivnih v občinah Gorenja vas - Poljane, Železniki in Žiri, kjer je presegal 60 odstotkov, predlani je bil najvišji v občinah Jezersko, Kranjska Gora, Komenda in Žiri.

(Tabela: Stopnja delovne aktivnosti)

V tridesetih letih se je v Sloveniji močno okrepilo podjetništvo, na porast kažejo tudi podatki za obdobje 2008–2022. Število podjetij, registriranih kot pravna ali fizična oseba, se je v tem obdobju v Sloveniji povečalo za 45 odstotkov, na širšem gorenjskem območju je statistika zabeležila največji porast v občini

Bohinj, kjer je število podjetij poraslo s 417 na 952. Več kot 80-odstotni porast je bil še v občinah Komenda (92,4), Vodice (88,3) in Gorenja vas - Poljane (81,1), najmanj, le za petino, pa se je število podjetij povečalo v občini Jesenice. **(Tabela: Število podjetij)**

Plače nominalno porasle, a različno po občinah

Kaj se je v primerljivem obdobju 2008–2023 dogajalo z neto plačami zaposlenih? V Sloveniji so se v tem obdobju nominalno povečale za dobrih 60 odstotkov, povečale so se tudi v vseh občinah na širšem gorenjskem območju, a različno. Najbolj so porasle v občinah Tržič (za 71,2 odstotka), Škofja Loka (71,0), Šenčur (70,8), Železniki (70,7) in Jesenice (70,0), najmanj pa v občinah Cerklje (33,5), Vodice (50,5) in Bled

(53,0). Čeprav so v Cerkljah najmanj porasle, so bile tako leta 2008 z zneskom 1180 kot lani s povprečjem 1527 evrov najvišje na širšem gorenjskem območju. Poleg Cerkelj je leta 2008 državno povprečje 900 evrov presegla le še občina Kranj (929), najbolj pa so za povprečjem zaostali v občinah Bohinj (728), Tržič (745), Vodice (774), Preddvor (778) in Jezersko (784). Lani je bilo državno povprečje 1445 evrov, na širšem gorenjskem območju pa so to mejo poleg Cerkelj presegle še občine Šenčur (1501), Jesenice (1460) in Kranj (1448). Najnižje neto plače so bile lani v občinah Vodice (1166), Bohinj (1200), Jezersko (1249), Tržič (1276), Preddvor (1284), Gorje (1293) in Kamnik (1296).

(Tabela: Povprečna mesečna neto plača na zaposlenega (v evrih))

ŠTEVILO PODJETIJ PO OBČINAH			
Občina	2008	2022	Porast (v %)
SLOVENIJA	152.541	221.483	45,2
Bled	810	1377	70,0
Bohinj	417	952	128,3
Cerklje na Gorenjskem	539	910	68,8
Domžale	2810	4501	60,2
Gorenja vas - Poljane	417	755	81,1
Gorje	200	356	78,0
Jesenice	1151	1383	20,2
Jezersko	48	80	66,7
Kamnik	2009	3112	54,9
Komenda	423	814	92,4
Kranj	4190	6018	43,6
Kranjska Gora	393	675	71,8
Medvode	1146	1837	60,3
Mengeš	644	914	41,9
Naklo	400	641	60,3
Preddvor	231	367	58,9
Radovljica	1609	2545	58,2
Šenčur	612	1052	71,9
Škofja Loka	1592	2381	49,6
Tržič	951	1401	47,3
Vodice	300	565	88,3
Železniki	396	571	44,2
Žiri	305	459	50,5
Žirovnica	270	481	78,1

Vir: Statistični urad RS in lastni izračuni

POVPREČNA MESEČNA NETO PLAČA NA ZAPOSLENEGA (V EVRIH)			
Občina	2008	2023	Porast (v %)
SLOVENIJA	900	1445	60,6
Bled	890	1362	53,0
Bohinj	728	1200	64,8
Cerklje na Gorenjskem	1180	1575	33,5
Domžale	860	1327	54,3
Gorenja vas - Poljane	848	1387	63,6
Gorje	805	1293	60,5
Jesenice	859	1460	70,0
Jezersko	784	1249	59,3
Kamnik	809	1296	60,1
Komenda	866	1469	69,5
Kranj	929	1448	55,9
Kranjska Gora	861	1336	55,1
Medvode	842	1361	61,6
Mengeš	816	1369	67,8
Naklo	894	1389	55,4
Preddvor	778	1284	65,1
Radovljica	815	1333	63,6
Šenčur	879	1501	70,8
Škofja Loka	843	1442	71,0
Tržič	745	1276	71,2
Vodice	774	1166	50,5
Železniki	781	1333	70,7
Žiri	810	1363	68,4
Žirovnica	880	1395	58,5

Vir: Statistični urad RS in lastni izračuni

STOPNJA DELOVNE AKTIVNOSTI PO OBČINAH		
Občina	2004*	2022
SLOVENIJA	55,7	68,6
Bled	59,5	71,0
Bohinj	59,8	72,8
Cerklje na Gorenjskem	59,3	73,8
Domžale	58,7	71,3
Gorenja vas - Poljane	60,1	73,5
Gorje	57,8	70,4
Jesenice	53,7	68,2
Jezerško	51,5	75,4
Kamnik	58,7	71,8
Komenda	58,7	74,3
Kranj	56,5	71,8
Kranjska Gora	54,6	74,7
Medvode	57,8	71,6
Mengeš	58,6	71,7
Naklo	58,2	72,8
Preddvor	58,3	72,7
Radovljica	55,2	70,1
Šenčur	58,6	72,3
Škofja Loka	58,3	72,4
Tržič	55,3	71,1
Vodice	58,6	71,9
Železniki	60,4	73,8
Žiri	61,1	74,3
Žirovnica	54,9	73,5

Vir: Statistični urad RS

*Podatek za občini Bled in Gorje je za leto 2007.

Brezposelnost najnižja v zadnjih dvajsetih letih

Povprečna stopnja registrirane brezposelnosti se je v Sloveniji v obdobju 2005–2024 prepolovila; leta 2005 je bila 10,2-odstotna, v letošnjih prvih dveh mesecih pa 5,1-odstotna. Na širšem gorenjskem območju se je zmanjšala v vseh občinah, izjema je bila le občina Gorje, kjer je bila v letošnjih prvih dveh mesecih celo višja kot leta 2007. V obdobju 2005–2024 se je stopnja najbolj znižala v občinah Tržič, Jesenice, Jezerško, Kranj in Kranjska Gora. V letu 2005 je na širšem gorenjskem območju le občina Jesenice po povprečni stopnji registrirane brezposelnosti presegla državno povprečje, v letošnjih prvih dveh mesecih so bile vse občine pod državnim povprečjem. Najvišjo stopnjo brezposelnosti so letos beležili v občinah Mengeš (4,2), Domžale (3,9),

STOPNJA DELOVNE aktivnosti se je v obdobju 2004–2022 povečala v vseh občinah. Slika je simbolična. / FOTO: GORAZD KAVČIČ

Kamnik (3,9) in Kranj (3,9), najnižjo pa v občinah Gorenja vas - Poljane (1,9), Železniki (2,1), Cerklje (2,2) in Preddvor (2,3).

V obdobju 2005–2024 je bila sicer stopnja registrirane brezposelnost na državni ravni najvišja v letih 2013 in 2014, takrat je presegla 13 odstotkov, najnižja pa je bila lani, ko je bila le 4,9-odstotna. (Tabela: Povprečna stopnja registrirane brezposelnosti)

Prebivalstvo vse bolj »motorizirano«

Medtem ko se je število prebivalcev v Sloveniji v zadnjih dvajsetih letih povečalo za dobrih šest odstotkov, se je število osebnih avtomobilov skoraj za 32 odstotkov. To pomeni, da je prebivalstvo Slovenije vse bolj »motorizirano«. Podobno velja tudi za širše gorenjsko območje, kjer se je v obdobju 2004–2023 število osebnih avtomobilov povečalo prav v vseh občinah, pri tem pa so med občinami pomembne razlike. Najbolj, za dobrih 78 odstotkov, se je povečalo v občini Komenda, kar je razumljivo, saj se je v tej občini v tem obdobju tudi najbolj, skoraj za 48 odstotkov, povečalo število prebivalcev. Velik porast, več kot 45-odstotni, so v tem obdobju beležili tudi v občinah Cerklje in Vodice.

POVPREČNE STOPNJE REGISTRIRANE BREZPOSELNOSTI

Občina	2005*	2024**
SLOVENIJA	10,2	5,1
Bled	4,2	3,6
Bohinj	3,9	2,5
Cerklje na Gorenjskem	5,5	2,2
Domžale	7,4	3,9
Gorenja vas - Poljane	2,7	1,9
Gorje	3,1	3,5
Jesenice	10,6	3,6
Jezerško	7,5	2,6
Kamnik	6,6	3,9
Komenda	5,8	3,1
Kranj	8,9	3,9
Kranjska Gora	7,4	2,9
Medvode	5,8	3,7
Mengeš	7,7	4,2
Naklo	6,0	3,5
Preddvor	5,9	2,3
Radovljica	6,5	3,2
Šenčur	5,8	3,0
Škofja Loka	5,7	2,9
Tržič	9,2	3,2
Vodice	4,2	3,1
Železniki	3,4	2,1
Žiri	3,0	2,6
Žirovnica	6,4	3,1

*Podatek za občini Bled in Gorje je za leto 2007.

**Povprečje je za dva meseca – januar in februar.

Vir: Statistični urad RS, Zavod za zaposlovanje RS

T-2: 20 let najsodobnejših tehnologij pri vas doma

T-2 d.o.o.,
Verovškova ulica 64 A,
Ljubljana

Mag. Robert Erzin,
predsednik posloводства T-2

V T-2 letos praznujemo jubilejnih 20 let in ponosni smo, da smo prvi slovenskim uporabnikom na širokopasovnem omrežju ponudili najhitrejši internet, sodobno telefonijo in televizijo. V minulih dveh desetletjih smo z novimi tehnologijami premikali meje mogočega in jih nadgrajevali za prihodnost z enim samim ciljem: zagotoviti našim strankam kar najboljšo uporabniško izkušnjo. Danes, ko smo na trgu prepoznani kot zaupanja vreden operater z najbolj zadovoljnimi naročniki, se kot nosilci sprememb na telekomunikacijskem trgu svojih začetkov spominjamo tudi s kančkom nostalgije.

Leto 2004 je bilo za T-2 prelomno v več pogledih in sovpada s pridružitvijo Slovenije Evropski uniji, ki je s svojimi akcijskimi načrti omogočila hiter razvoj informacijske družbe. Novi Zakon o elektronskih komunikacijah (ZEK) je gradnjo telekomunikacijske infrastrukture dovoljeval tudi zasebnim podjetjem, kar smo v T-2 izkoristili že na samem začetku in kot alternativni operater vstopili na trg 11. maja 2004. Ker tedanja telekomunikacijska in-

frastruktura ni bila dovolj zmogljiva za nadaljnji razvoj širokopasovnih storitev, smo v T-2 v novembru 2004 začeli graditi prvo optično omrežje (FTTH – Fiber To The Home), da bi uporabnikom zagotovili širokopasovni dostop z najhitrejšim internetom, najnaprednejšo storitvijo televizije in najsodobnejšo telefonijo. Gradnja se je najprej začela v Kranju, zatem pa nadaljevala v Ljubljani in drugih večjih slovenskih mestih, naročniki z Gorenjske pa so bili prvi v Sloveniji priključeni na optično omrežje v letu 2006. Aprila 2008 nas je takratni APEK razglasil za operaterja s posebno tržno močjo, v letu 2010, ko je bilo v T-2 že 200 zaposlenih, pa smo na trgu prvi predstavili funkcijo televizije s časovnim zamikom.

V T-2 smo nedvomno spodbudili hitrejši razvoj slovenskega telekomunikacijskega trga, saj smo uporabnikom omogočili izbiro ter jim zagotovili bistveno hitrejšo in lažjo komunikacijo. Danes, po dveh desetletjih, ko nam zaupa že več kot 360.000 uporabnikov, ostajamo vodilni ponudnik najhitrejšega interneta s hitrostmi do 2,5 Gbit/s, hkrati pa skrbimo za nadaljnji razvoj inovativnih tehnoloških funkcionalnosti v ponudbi televizije in širimo ponudbo mobilne telefonije. Ob tem za lažjo komunikacijo s prebivalci razvijamo inovativno platformo za pametna mesta in druge koristne rešitve za različne segmente uporabnikov, kot je najnovejša T-2 Varuh za starejše. Vsem zaposlenim, našim naročnikom in partnerjem, ki ste že dve desetletji ključni steber naših uspehov, se ob tej priložnosti zahvaljujemo za vašo zvestobo, podporo in zaupanje. V T-2 tudi na naši nadaljnji poti ostajamo zavezani istim ciljem – strankam zagotavljati najkakovostnejše in najsodobnejše storitve.

V T-2 smo trajnostno usmerjeni v prihodnost, kot družbeno odgovorno podjetje z več kot 450 zaposlenimi pa nenehno izkazujemo skrb za družbo in okolje, v katerem poslujemo.

Fraport Slovenija: usmerjeni v prihodnost

Fraport Slovenija, d. o. o.
Zg. Brnik 130a
4210 Brnik
www.lju-airport.si

Ljubljansko letališče v letošnjem letu zaznamuje šestdesetletnico rednega letalskega prometa. Prvo letalo prevoznika Adria Aviopromet (kasneje Adria Airways) je na letališču pristalo na božični večer, 24. decembra 1963, redni letalski promet pa je bil vzpostavljen 9. januarja 1964.

»Šest desetletij predstavlja obdobje, v katerem ni manjkalo raznoraznih preizkušenj, tudi tistih najtežjih, zaradi katerih je bilo promet treba spet zgraditi od točke nič,« so minulih šestdeset let povzeli pri upravljavcu letališča, Fraportu Slovenija.

Sedemdeseta leta so prinesla pospešen razvoj z novim potniškim in nato tovarnim terminalom, odprli pa so tudi povezavo z New Yorkom. Eno najtemačnejših obdobjev je letališče preživelo v začetku devetdesetih, v času vojnih dogodkov in razpada Jugoslavije. Nato je promet postopoma naraščal in v letu 2007 so se razveselili novega potniškega terminala.

Leto 2018 je bilo rekordno, saj je čez letališče potovalo več kot 1,8 milijona potnikov, a obdobje epidemije covid-19 je letalski promet prizemljilo. Kljub temu je julija 2021 sledilo odprtje novega, sodobnega potniškega terminala, potniški promet pa se vse odtlej vzpenja in je lani ponovno presegel milijon potnikov. Vseskozi širijo nabor letov, v letošnjem

letu odpirajo povezave z Rigo, Madridom in Kopenhavnom. Skupno je tako v poletnem voznem redu na voljo 25 neposrednih povezav, med temi tudi leti na pomembnejša vozlišča, od koder je zagotovljena povezljivost s celim svetom.

Smeli so tudi načrti za prihodnost. Kot je na slovesnosti ob šestdesetletnici poudarila poslovodna direktorica Fraporta Slovenija dr. Babet Stapel, želijo letališče pozicionirati kot letališče prve izbire v regiji, kar nameravajo doseči z razvojem prometa, digitalizacijo in avtomatizacijo ter vlaganjem v infrastrukturo.

Ljubljansko letališče je eno od prvih na svetu, ki za bolj predvidljivo in hitrejšo odpravo letal uporablja z umetno inteligenco podprto orodje podjetja Assaia, v prihodnje načrtujejo vpeljavo daljinsko vodene vleke letal in avtonomne vleke prtljage, že letos pa bodo predstavili točko za samostojno oddajo prtljage.

Od prevzema letališča je Fraport investiral že 73 milijonov evrov v razvoj infrastrukture. Letos in prihodnje leto bo predvsem za obnovo steze in rekonstrukcijo ploščadi namenil še 25 milijonov evrov, kot je napovedala Babet Stapel, pa bodo Fraportove investicije v slovensko javno infrastrukturo do leta 2035 dosegle že dvesto milijonov evrov.

Z LETALIŠČA LJUBLJANA LETITE DIREKTNO NA 25 DESTINACIJ. PREKO VEČJIH VOZLIŠČ ŠE DLJE.

lju-airport.si

Ponudba letalskih povezav v poletni sezoni 2024.